Novela ústavy ako rozbuška vo verejnom diskurze. Analýza mediálnych komentárov: rámce, argumenty, atribúty

The constitutional amendment as a flashpoint in public discourse. Analysis of media commentary: frameworks, arguments, attributes

Terézia Rončáková
Katolícka univerzita v Ružomberku, Filozofická fakulta

Abstrakt

Polarizovanú verejnú konzervatívno-liberálnu diskusiu na Slovensku rozvírila v septembri 2025 novelizácia ústavy, ktorou sa, o. i., zakotvili dve pohlavia na základe biologických kritérií a zvrchovanosť Slovenska v EÚ v otázkach národnej identity. V predloženom texte autorka skúma názorové mediálne texty na konzervatívnej aj liberálnej strane ideologického spektra. Porovnáva ich z hľadiska štyroch kategórií: téma, rámec, atribút, argument. Vychádza pritom z osvedčenej metodológie vyvinutej v predchádzajúcich podobných výskumoch a získané dáta porovnáva s výsledkami rovnako štruktúrovanej analýzy na väčšej, tematicky všeobecne ladenej vzorke. V záveroch konštatuje, že konzervatívne komentáre orientovali – na rozdiel od liberálnych – kritiku z veľkej časti aj dovnútra, viac zdôrazňovali partnerstvo liberálnej strany a potrebu dialógu. Liberálne médiá boli aktívnejšie, plodnejšie a svoju kritiku zameriavali nielen politicky a ideologicky, ale do značnej miery aj nábožensky – na kresťanstvo, resp. Katolícku cirkev. Liberálni komentátori väčšmi vnímali na druhej strane hlúposť v zmysle primitívnosti, obmedzenosti, naivity. Obe strany sa štylizovali do pozície obrany pred agresívnym ideologickým alebo náboženským tlakom. Z hľadiska argumentácie šlo predovšetkým o súboj predstáv o tom, čo je správne – teda o hunterovské privilégium formovať morálny poriadok.

Kľúčové slová: konzervativizmus, liberalizmus, médiá, argumentácia, atribúcia, rámcovanie, Ústava Slovenskej republiky

Abstract

The polarized public conservative-liberal debate in Slovakia was stirred up in September 2025 by an amendment to the constitution, which, i. a., enshrined two sexes based on biological criteria and Slovakia's sovereignty in the EU in matters of national identity. In the presented text, the author examines opinion media texts on both the conservative and liberal sides of the ideological spectrum. She compares them in terms of four categories: topic, framework, attribute, argument. It is based on a proven methodology developed in previous similar research and compares the obtained data with the results of an equally structured analysis on a larger, thematically generally tuned sample. In her conclusions, she states that conservative editorials – unlike liberal ones – directed criticism largely inwards, emphasizing the partnership of the liberal part and the need for dialogue. The liberal media were more active, more fruitful and focused their criticism not only politically and ideologically, but also to a large extent religiously – on Christianity or the Catholic Church. Liberal commentators perceived on the opposite side more stupidity in the sense of primitiveness, narrow-mindedness, and naivety. Both sides styled themselves as a defence against aggressive ideological or religious pressure. From the point of view of argumentation, it was primarily a battle of ideas about what is right – that is, Hunterian privilege to shape the moral order.

Key words: conservatism, liberalism, media, argumentation, attribution, framing, Constitution of the Slovak Republic

Úvod

Návrh novely slovenskej ústavy obsahujúci, o. i., kultúrno-etickú zvrchovanosť Slovenska v Európskej únii a binárne biologické určovanie pohlavia[1], a najmä jej (nečakané) schválenie 26. septembra 2025 rozvíril verejnú diskusiu. Emotívne a vyhrotené komentáre v médiách poskytli vynikajúci materiál na analýzu rozličných aspektov konzervatívno-liberálneho sporu. Ten sledujeme už dlhšie a v tomto výskume sme využili metodologické nástroje, ktoré sme vyvinuli v predchádzajúcich obsahových analýzach, a kategórie, ku ktorým sme sa pritom dopracovali. Nadväzujeme tak najmä na výskum konzervatívnej a liberálnej argumentácie (Rončáková 2016, 2021), atribúcií v konzervatívnych a liberálnych názorových novinárskych

[1] Novela Ústavy Slovenskej republiky, ktorú Národná rada SR schválila 26. septembra 2025 a ktorá vstúpila do platnosti 1. novembra 2025, zahŕňa zvrchovanosť SR v otázkach národnej identity; posilnenie práv rodičov pri rozhodovaní o vzdelávaní detí; zákaz surogátneho materstva a znemožnenie adopcií detí nezosobášenými pármi; zakotvenie dvoch pohlaví na základe biologických kritérií; právo dieťaťa poznať svojich rodičov (pričom matka je žena a otec je muž); garanciu rovnosti pri odmeňovaní mužov a žien za rovnakú prácu.

textoch (Rončáková 2022), expresívnych výrazov v konzervatívnych a liberálnych komentároch (Rončáková, Kaščáková 2023) a najmä na prebiehajúci rozsiahly výskum zahŕňajúci témy, argumenty, atribúty a rámce v konzervatívnych a liberálnych novinárskych prejavoch[2].

V špecifickej vyhrotenej komunikačnej situácii po schválení ústavnej novely sme si položili výskumnú otázku, ako konzervatívni a liberálni novinári vo svojich názorových textoch pri tejto príležitosti uchopili tému konzervatívno-liberálneho ideového sporu. Rozhodli sme sa ju preskúmať cez osvedčené čiastkové otázky:

- Aké boli témy textov?
- Ako autori rámcovali „druhú stranu“?
- Aké vlastnosti autori prisudzovali „druhej strane“?
- Na akých argumentoch autori budovali svoje tvrdenia?

Na získanie odpovedí na tieto otázky sme využili metódu kvantitatívno-kvalitatívnej obsahovej analýzy s aplikovaním štyroch čiastkových prístupov súčasne: tematickej, rámcovej, argumentačnej a atribučnej analýzy. Jednotlivé typy analýzy sme realizovali už v spomenutých predchádzajúcich alebo paralelných výskumoch a podrobnejšie ich vysvetľujeme v publikovaných prácach[3], preto v záujme priestorovej úspory nebudeme informácie o histórii, aplikácii a využití jednotlivých teórií na tomto mieste opakovať.

Do vzorky sme zahrnuli všetky názorové texty (komentáre, glosy, analýzy, karikatúry, meme) z obdobia 25. septembra – 10. októbra publikované v dvoch liberálnych denníkoch (SME, Denník N) a troch konzervatívnych denníkoch (Postoj, Štandard, Marker). Zvolené obdobie sa začína deň pred schválením novely (ktorý bol zároveň pôvodne plánovaným dňom hlasovania) a končí sa v piatok druhého týždňa nasledujúceho po hlasovaní. Texty do vzorky sme vyberali vyhodnocovaním všetkých textov v rubrikách Komentáre, Názory a pod. Zaradili sme do nej tie, ktoré sa aspoň okrajovo venovali novele ústavy. Získali sme 103 textov (tab. č. 1). Dve tretiny z nich pochádzajú z liberálnych médií, čo je spôsobené ich väčšími redakciami a vyššou produktivitou vo všeobecnosti.

---

[2] Prezentované priebežne na konferenciách: *Religion, Migration, and Conflicts in Polarized Societies* (Kaunas 30. 6. – 4. 7. 2025), príspevok o mediálnych atribúciách – *How conservative and liberal journalists write about "the other"*; *Digital Religion III* (Katowice 17. – 18. 10. 2024), príspevok o mediálnom rámcovaní – *How the liberal media labels conservatives*; *XVII. Medzinárodný kongres slavistov* (Paríž 25. – 30. 8. 2025), príspevok o jazykovej expresivite – *Slovenský polarizovaný diskurz: analýza expresivity a náboženských prvkov v jazyku.*

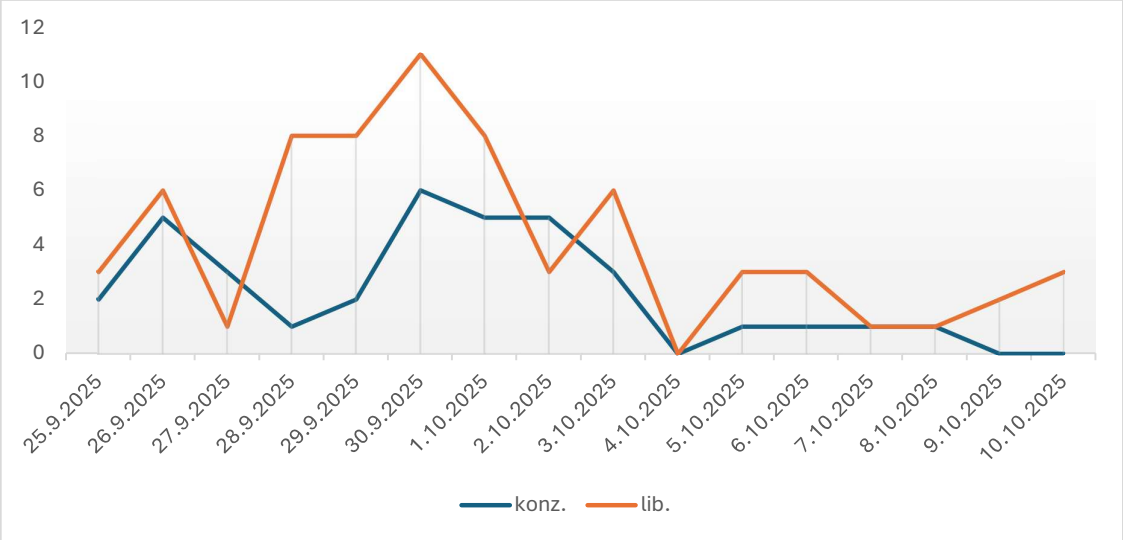
[3] O metodológii obsahovej analýzy viac napr.: Rončáková 2021, 2025 (rámce), Rončáková 2022 (atribúty).

Tab. č. 1: Zloženie vzorky.

Lib.	Denník N	34		51%		33%	
	SME	33	67	49%	100%	32%	65%
Konz.	Marker	15		42%		15%	
	Postoj	13		36%		13%	
	Štandard	8	36	22%	100%	8%	35%
	Spolu	**103**	**103**			**100%**	**100%**

Počet textov najprv prudko vzrástol hneď po schválení novely a po sobotnom útlme postupne vystúpil k utorkovým maximám (30. 9.). V sobotu (4. 10.) klesol na nulu a potom sa už táto téma objavovala len v malej miere (graf č. 1).

Graf č. 1: Časový priebeh záujmu komentátorov o tému.

Každý text vzorky sme analyzovali sledujúc okrem identifikačných premenných (médium, dátum, názov, autor) štvoricu analytických premenných (téma, rámec, argument, atribút) a zaznamenávajúc expresívne časti textu na budúcu analýzu expresivity. V tomto príspevku predstavíme zistenia o témach, rámcoch, argumentoch a atribútoch. Porovnáme ich so staršími zisteniami zozbieranými v rovnakej štruktúre na inej vzorke.[4]

Zistenia

Témy

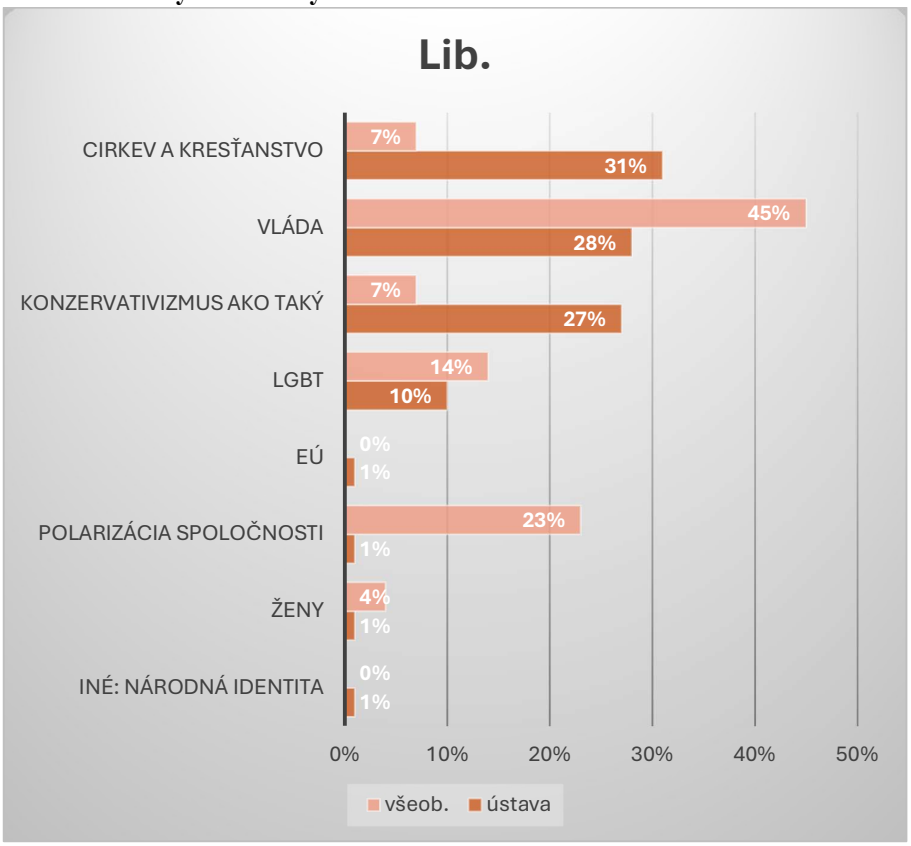
V liberálnych médiách prevládali v súvislosti s novelou ústavy tri kľúčové témy (graf č. 2), s pomerne rovnomerne rozdelenými podielmi blížiacimi sa jednej tretine: najsilnejšia bola téma

[4] Ide o paralelný rozsiahlejší výskum vykonávaný rovnakou metódou na vzorke zozbieranej v mesiacoch január – apríl 2024 z komentárových rubrík médií SME, Denník N, Postoj, Štandard (Marker vznikol až 24. júna 2025, založila ho skupina redaktorov odídených z denníka Štandard). Do výskumu boli zaradené názorové novinárske prejavy dotýkajúce sa konzervatívno-liberálneho rozdelenia (bez tematickej špecifikácie), a to v celkovom počte 497 textov. Výsledky tohto výskumu ešte neboli súhrnne publikované. Na kompletnú vzorku však odkazujeme napr. v texte z konferencie Fenomén 2025 (Rončáková 2025).

cirkev a kresťanstvo, nasledovala téma vlády a téma konzervativizmu ako takého. S odstupom sa objavila téma LGBT a s minoritnými podielmi aj témy EÚ, polarizácia spoločnosti, ženy a národná identita.

V porovnaní s výskumom na väčšej a všeobecne orientovanej vzorke boli výrazne posilnené témy cirkvi a kresťanstva aj konzervativizmu ako takého.

Graf č. 2: Témy v liberálnych médiách.

Najvýraznejšia bola téma cirkvi a kresťanstva. Autori vyčítali kresťanom v politike, že odmietajú pluralitu v prospech jednej konkrétnej ideológie, správajú sa rozpínavo a radikálne. Ironizovali ich „svätuškárstvo“, pokrytectvo, napádali ich kresťanskú identitu: *„Matovič ukázal, že aj preňho je katolícka náuka viac ako boj proti korupcii, mafii a tomu všetkému, ako Fica a spol. nazýva. Krajčí svoje hlasovanie s Ficom vysvetľoval aj tým, že ‚Boh mi kedykoľvek môže povedať, že mám niečo urobiť aj inak, ako som pôvodne zamýšľal, to sa stalo aj pri podpore novely ústavy‘. Nie je v našich silách objektívne posúdiť, prečo Krajčí zmenil názor. Isté je len to, že ten, kto mu to našepkal, určite nebol Pán Boh, lebo ten hlása lásku k blížnemu.“*[5]

[5] TÓDOVÁ, Monika: Newsfilter: Z KDH sa stalo menšie zlo. Po tomto sa s ním PS už o volieb nemôže ukazovať. In: *Denník N,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4879873/newsfilter-z-kdh-sa-stalo-mensie-zlo-po-tomto-sa-uz-s-nim-ps-do-volieb-nemoze-ukazovat.

Liberálni komentátori vnímali kresťanstvo slovenských politikov ako úzkoprsé, nesprávne pochopené: *„Moje pohŕdanie a opovrhnutie smeruje aj k vám – akože kresťanským demokratom. ‚Otcovia zakladatelia' budúcej EÚ Schuman, Adenauer a de Gasperi boli kresťanskí demokrati. (...) Lenže vy ste nedorástli ani na tých trpaslíkov, ktorí by boli schopní vyliezť a stáť na ramenách týchto obrov, aby ste dovideli ďalej ako za svoje pohlavia, maternice a svoju malosť."*[6] Najväčšiu kritiku si v liberálnych médiách vyslúžil poslanec Marek Krajčí, ktorý po hlasovaní za novelu otvorene hovoril o svojej modlitbe, počúvaní Božieho hlasu a prežití určitého „momentum". J. Markoš v Denníku N spochybnil jeho vzťah s Bohom a schopnosť počúvať Boží hlas: *„Je skutočne pán poslanec Božím nástrojom? Nie je skôr boh Mareka Krajčího nástrojom pána poslanca? Nástrojom, ktorý vždy ochotne poslúži, aby vysvetlil i ospravedlnil jeho konanie? Je totiž ťažké si nevšimnúť, že aj keď sa pán poslanec reprezentuje ako moderný mučeník, napokon nedopadol vôbec zle. Pripísal si u konzervatívcov body za presadenie novely, zostal v Hnutí Slovensko. A poslanecký plat mu naďalej nabieha na účet."* Novinár preto namiesto „veľkej morálne drámy" vidí iba „trápnu frašku": *„Melodrámu na nasýtenie emocionálnych potrieb tej skupiny voličov, ktorá túži u politikov vidieť pokoru, zradu, vinu, hriech i slzy."*[7]

Popri konkrétnych kresťanoch bola kritizovaní i samotná cirkev, resp. cirkvi. *„V tom hurhaji okolo ústavy (...) akosi zaniklo, že cirkvi sa v zápase o záchranu demokracie na Slovensku de facto postavili na zlú stranu. Hodili cez palubu veľkú časť Slovenska, aby bezpečne dostali do prístavu svoju loď."*[8] Autori vyčítali cirkvi zneužívanie moci na presadenie svojej nehumánnej agendy. Prezentovali ju ako inštitúciu, ktorá znova raz podľahla pokušeniu ísť ľahšou cestou moci a ovládania druhých namiesto ťažšej cesty slobody. Zaznievalo odvolávanie sa na prvý článok slovenskej ústavy, podľa ktorého sa Slovenská republika neviaže na žiadnu ideológiu ani náboženstvo. *„Prijatá zmena je svojím obsahom jednoznačne ústavným prevratom. Mení Slovenskú republiku (...) na štát, ktorý otvára priestor pre náboženských fanatikov a fundamentalistov."*[9] Tento fundamentalizmus videli komentátori najmä v okliešťovaní ľudských práv. *„Vraj opakovanie dejín vyzerá ako fraška, ale toto je dystopia a horor. V roku*

---

[6] SKALA, Juraj: Requiem za nádej. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883777/requiem-za-nadej.

[7] MARKOŠ, Ján: Začuj Boha a môžeš všetko. Politické kresťanstvo Mareka Krajčího je nevkusné a nebezpečné. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4886088/zacuj-boha-a-mozes-vsetko-politicke-krestanstvo-mareka-krajciho-je-nevkusne-a-nebezpecne.

[8] HUDÁK, Tomáš: K erózii demokracie sa pri ústave pridala aj cirkev. In: *Denník N,* 9. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4897233/k-erozii-demokracie-sa-pri-ustave-pridala-aj-cirkev.

[9] ZALA, Boris: K čomu sa ústavná deväťdesiatka dopracovala. In: *Denník N,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4876746/k-comu-sa-ustavna-devatdesiatka-dopracovala.

1939 katolíci natvrdo pripravili ústavou cestu holokaustu menšín. Kresťania v slovenskom parlamente teraz doplnili klérofašistický motív komunistickou nevedeckou predstavou ‚poručíme větru, dešti'. Zbožné želanie vyjadrené vetou ‚Slovenská republika uznáva len biologicky určené pohlavie muža a ženy' je odrazom blúznenia kléru štátnym rozpočtom ovládaných cirkví."[10]

V súvislosti so schválením ústavnej novely viac než inokedy v liberálnych médiách rezonovala aj téma konzervativizmu ako takého. Výhrady komentátorov boli podobné ako pri cirkvi a kresťanoch, ale neviazali sa na náboženstvo, resp. nie v prvom rade. Konzervatívcom vyčítali neochotu robiť hodnotové ústupky, ideový absolutizmus, ťah k autokracii a totalite. Ich hlasovanie s vládnou koalíciou v záujme presadenia vlastnej agendy vnímali ako zradu, dôkaz nedôveryhodnosti, nečestnosti. *„Dá sa budovať hodnotové spojenectvo s niekým, kto neváha zradiť partnerov? Kto neváha vymazať časť obyvateľov vlastnej krajiny z ústavy? Opozícia môže vymeniť Fica iba vtedy, keď obetuje niektoré hodnotové témy. Keď k sebe nájdu cestu konzervatívci a liberáli. Keď v záujme Slovenska urobia jedni aj druhí ústupky. KDH teraz ukázalo, že na to nie je pripravené."*[11] Typický bol pesimizmus v súvislosti s ďalšou možnou spoluprácou slovenských konzervatívcov a liberálov: *„Progresívne Slovensko, ale aj SaS už s KDH nieže nemôžu stáť na námestí, ale ani na tlačovej besede. Je to aj v záujme týchto dvoch strán, ak nechcú stratiť voličov. Liberáli by teraz mali jasne ukázať, že KDH nie je prvá možnosť, ale len menšie zlo."*[12] Liberálni novinári pri tejto príležitosti amplifikovali názor, že neliberálna politika *„nás posúva mimo civilizovaného demokratického sveta"*[13], a poukazovali na podobnosti s fašizmom a súčasným americkým trumpizmom: *„Iste, KDH (...) je za ‚Západ' – ale to nie je ten Západ liberálnej demokracie, o ktorý tu chce zviesť boj PS; to je rímskokatolícky Západ v americkom krajne pravicovom šate. (...) KDH nie je dnes zoskupenie disidentov proti totalite: opačne, je zoskupením zástancov staronovej totality – tej hnedej."*[14]

---

[10] KRIŽAN, Peter: Nedeľná nekázeň: Kresťania, zastaňme sa menšiny dúhových kresťanov. In: *Denník N,* 5. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4889120/nedelna-nekazen-krestania-zastanme-sa-mensiny-duhovych-krestanov.

[11] KOSTOLNÝ, Matúš: Táto krajina od dnes nie je pre všetkých. In: *Denník N,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4872833/tato-krajina-od-dnes-nie-je-pre-vsetkych.

[12] TÓDOVÁ, Monika: Newsfilter: Z KDH sa stalo menšie zlo. Po tomto sa s ním PS už o volieb nemôže ukazovať. In: *Denník N,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4879873/newsfilter-z-kdh-sa-stalo-mensie-zlo-po-tomto-sa-uz-s-nim-ps-do-volieb-nemoze-ukazovat.

[13] HARDOŠ, Pavol: Hlasovanie o ústave dopadlo príšerne. Ale vďaka zaň, aspoň vyjasňuje rozdiely. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552368/hlasovanie-o-ustave-dopadlo-priserne-ale-vdaka-zan-aspon-vyjasnuje-rozdiely.html.

[14] ZALA, Boris: Nová ústava nemení len povahu štátu, ale aj politické hry. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552332/nova-ustava-nemeni-len-povahu-statu-ale-aj-politicke-hry-pise-boris-zala.html.

Označovali konzervatívcov za nemoderných rurálnych socialistov[15] a poukazovali na totožnosť ich ideového základu aj voličstva s aktuálnou populistickou koalíciou: *„KDH a post-OĽaNO nemožno označiť za opozíciu v pravom zmysle slova. Sú to skôr závidiaci konkurenti Smeru, ktorí hľadajú svoje miesto väčšmi vedľa neho ako v odhodlaní vymeniť ho. Ak niekto počúval vystúpenia Igora Matoviča či Jána Horeckého, musel cítiť, že sú bližšie k vládnej koalícii než k modernej vízii Slovenska pre všetkých. Dnešná vedúca sila koaličného zlepenca bude mať na výber medzi radikálnou pravicou a pravicou s ‚ľudskou tvárou'. "*[16] Medzi hlavné výčitky voči konzervatívnej ideológii patrili tie o konzervatívnom zameraní proti prirodzenosti a ľudskej dôstojnosti, ktorým konzervatívci vedome alebo nevedome ubližujú druhým ľuďom. Komentátori sa vysmievali z ich *„pohlavných ‚hodnotových' otázok"*[17] a volali po odmietnutí ich zúženej predstavy o rodine: *„Konečne sa teda treba rozhodnúť, ktorú časť z ústavy vyhodiť: buď tú o ideológii, alebo tú o rodine (vrátane preambuly). Navyše, ak sa určuje hodnota človeka cez túto obmedzenú predstavu (a ona sa určuje), tak môžeme hovoriť aj o implicitnej dehumanizácii."*[18]

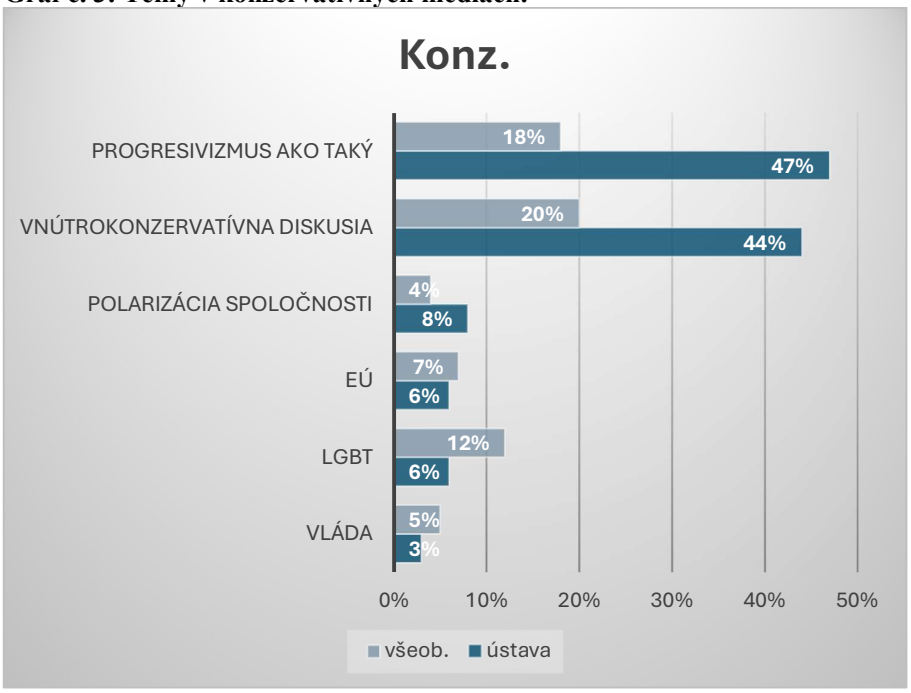
Téma aktuálnej (štvrtej) vlády Roberta Fica je vo všeobecnosti v textoch týkajúcich sa konzervatívno-liberálneho zápasu v liberálnych médiách dominantná – v kontexte ústavnej novely však dosiahla nižší podiel – 28 %. I tak to však bola druhá najviac zastúpená téma, v rámci ktorej z celkovej averzie voči Ficovej vláde a presvedčenia o potrebe zapojiť všetky sily do jej porážky v budúcich voľbách vyvieralo rozčarovanie z úspechu Ficovej manipulatívnej taktiky na rozbitie opozície. Konzervatívci (menovite strana KDH a Igor Matovič) boli prezentovaní ako naivní hlupáci, ktorí sa dopustili zbytočnej chyby a pomohli Ficovi; prípadne ako tí, ktorí teraz ukázali svoju pravú tvár, preto si treba uvedomiť, že budú s Ficovým Smerom paktovať aj po voľbách, a teda sú nedôveryhodní. Robert Fico vďaka nim dosiahol nielen rozbitie opozície, ale aj nástroj na „*účelové vyhýbanie sa dôsledkom porušovania medzinárodných a európskych záväzkov, ku ktorým sa Slovenská republika prihlásila"*[19]. V tomto duchu komentátori upozorňovali na použitie slov „predovšetkým" a

[15] JAŠKO, Ľubomír: V nedeľu do kostola, v pondelok do pekla. In: *SME,* 6. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23553514/v-nedelu-do-kostola-v-pondelok-do-pekla.html.
[16] KOCÚR, Miroslav: Zjednotenie opozície inak. In: *SME,* 9. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23554142/zjednotenie-opozicie-inak.html.
[17] SCHUTZ, Peter: Demokrati lepší ako KDH i SaS. In: *SME,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23551391/demokrati-lepsi-ako-kdh-i-sas-komentar.html.
[18] MÁJOVSKÝ, Ismael P.: „Tradičná rodina" je škodlivý ideologický blud. In: *SME,* 10. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23555633/tradicna-rodina-je-skodlivy-ideologicky-blud.html.
[19] ČUROŠ, Peter: Zobuď ma po septembri alebo ako sa nemá meniť ústava. In: *SME,* 25. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23549026/zobud-ma-po-septembri-alebo-ako-sa-nema-menit-ustava-pise-peter-curos.html.

„najmä“ v súvislosti s prednosťou slovenského práva pred európskym vo veciach národnej identity, čo podľa nich *„vytvára bezbrehé možnosti výkladu a (zne)užívania. Vrátane interpretácie a aplikácie, ktorá by mohla viesť k porušovaniu práva Európskej únie. Teda paralelného právneho poriadku, ktorý platí v Slovenskej republike, systému práva, na vytváraní ktorého sa v každom okamihu a pri každom ustanovení podieľala a participovala aj politická reprezentácia Slovenska.“*[20]

V konzervatívnych komentároch rezonovali dve kľúčové témy s rovnomerným – takmer polovičným – podielom na vzorke: progresivizmus ako taký a vnútrokonzervatívna diskusia (graf č. 3). Obe boli najčastejšie zastúpené aj v porovnávanej všeobecnej vzorke, avšak v kontexte ústavnej novely dosiahli viac než dvojnásobné čísla. Ostatné témy – polarizácia spoločnosti, EÚ, LGBT, vláda – nasledovali s veľkým odstupom. Téma vlády bola na rozdiel od liberálnych médií úplne v pozadí. Výrazne nižšie zastúpená oproti všeobecnej vzorke bola aj téma LGBT, napriek tomu, že medzi najdiskutovanejšie body novely patrilo ustanovenie o biologickom určovaní dvoch pohlaví. Vyšší podiel dosiahla, naopak, téma polarizácie spoločnosti.

Graf č. 3: Témy v konzervatívnych médiách.

Takmer polovica konzervatívnych komentárov sa tematicky sústredila na samotný progresivizmus a jeho ideovú podstatu. Autori poukazovali na to, že kultúrno-etické témy sú

[20] MAZÁK, Ján: Nastal čas triezveho uvažovania o tom, čo s novelou ústavy. In: *Denník N,* 10 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4900633/nastal-cas-triezveho-uvazovania-o-tom-co-s-novelou-ustavy.

jeho prirodzenou agendou, má ju v DNA, a aj keď sa snaží tvariť ideologicky nezaujato, pri takýchto príležitostiach sa ukáže, že sú jeho vlajkovou loďou. Komentátori to vnímali ako samozrejmé a konštatovali, že progresivizmus túto agendu musí nevyhnutne presadzovať rôznymi prostriedkami. Upozorňovali, že hoci konzervatívcom progresívci vyčítajú spojenectvo so Smerom, sami na ideologickom základe zavrhujú potenciálnych opozičných partnerov a inklinujú ku koaličnému Hlasu, prípadne priamo Smeru. Viacerí novinári videli súčasný progresivizmus ako alarmistický, hysterický, predátorský, úskočný v presadzovaní svojej agendy. Niekdajší liberalizmus sa podľa nich na Západe vyvinul na agresívny progresivizmus[21], schopný tolerovať konzervatívcov, iba „*kým sú principiálni, ale neúspešní*". „*Túto hystériu si treba pamätať, pretože obnažuje motivácie a hodnotový svet nášho liberálneho spektra, respektíve jeho aktivistickej časti. Hoci má plné ústa o priorite výmeny Roberta Fica a pozdvihnutí krajiny, zachovanie statusu quo v kultúrnej oblasti je preň nemysliteľné.*"[22] V. Palko vo svojej analýze historického vývoja progresívnej argumentácie od 90. rokov poukazoval na argumentačnú otočku revolučne naladených nositeľov nových ideí: „*V roku 2002 nám odporcovia deklarácie tvrdili, že je zbytočná, lebo EÚ nám vraj nebude nič vnucovať. Dnes odporcovia ústavného zákona tvrdia, že jeho schválením ohrozujeme naše členstvo v EÚ.*"[23] Podobne J. Lipták dokazoval na histórii hlasovaní progresívcov pri rozličných príležitostiach, že sa správajú pokrytecky: „*Ľavičiari – a je jedno, či ide o tých starých alebo tých v progresívnom šate – nás pravidelne presviedčajú o tom, že zásady pre nich platia len do momentu, kým im vyhovujú*."[24]

Na rozdiel od liberálov je pre konzervatívcov (v slovenských médiách) typické obracanie pohľadu dovnútra a analyzovanie domácich rozporov, odlišností, vnútorná kritika. Silná je línia nespokojnosti s konzervatívcami vnímanými ako slabosi, zradcovia, prihrbení spolupracovníci progresívcov, čo niektorí novinári hodnotia ako samovražedné... Tento postoj bolo cítiť najmä v komentároch Štandardu na adresu KDH: „*Táto vlažnosť je akási stigma, ktorá sa so stranou už dlho vlečie. Na konzervatívneho voliča pôsobí mätúco. Až odpudivo. Horšie časy boli azda*

[21] PALKO, Vladimír: Neviem, či si to uvedomujeme. Bojujeme aj za Európu. In: *Marker,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/460/neviem-ci-si-to-uvedomujeme-bojujeme-aj-za-europu.
[22] OBŠITNÍK, Lukáš: Hystéria pre zachovanie statusu quo / Otázka nie je, čo čaká KDH, ale kam chcú ísť progresívci. In: *Postoj,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182862/otazka-nie-je-co-caka-kdh-ale-kam-chcu-ist-progresivci.
[23] PALKO, Vladimír: Schválením ústavného zákona sa naplnila myšlienka Jána Čarnogurského. In: *Marker,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/433/schvalenim-ustavneho-zakona-sa-naplnila-myslienka-jana-carnogurskeho.
[24] LIPTÁK, Jakub: Malý precedens sme už zažili / Pamätáte si, keď túžili za registrované partnerstvá v ústave hlasovať so Smerom naši liberáli?. In: *Postoj,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182489/pamatate-si-ked-tuzili-za-registrovane-partnerstva-v-ustave-hlasovat-so-smerom-nasi-liberali.

iba za Alojza Hlinu.“[25] Avšak aj komentátori, ktorí boli voči spolupráci s progresívcami menej kritickí, prípadne ju podporovali, vnímali vnútri konzervatívneho prúdu primálo sebavedomia. Šéfredaktor denníka Postoj Martin Hanus rozdelil konzervatívcov podľa reakcií na schválenie novely na tri typy: triumfalistov, kolaborantov a neistých. Konzervatívne prostredie je podľa neho „roztrasené“: „*Jedni triumfalisticky pochodujú, iní sa opatrne tešia, ďalší nevedia, či sa za svoj úspech nemajú hanbiť, a ďalší sa hanbia.*“[26] Konzervatívnym komentátorom celkovo chýbala na strane konzervatívnych politikov racionálna hrdosť a pevnosť: „*A tak je súčasný politický konzervatívec vnútorne rozorvaný: oddanosť svojmu deklarovanému presvedčeniu, a to aj za cenu nesúhlasu a prípadnej ostrakizácie zvyškom establišmentu? To pre neho často ani nie je alternatíva (česť výnimkám). Súčasný konzervatívec si zvyčajne volí konformitu s elitným prostredím, za ktorého súčasť sa považuje. Aj preto pôsobí ako desaťkrát vylúhovaný čaj a následne sa čuduje, prečo občania radšej volia radikálov z okraja politického spektra než jeho*.“[27]

Rámce

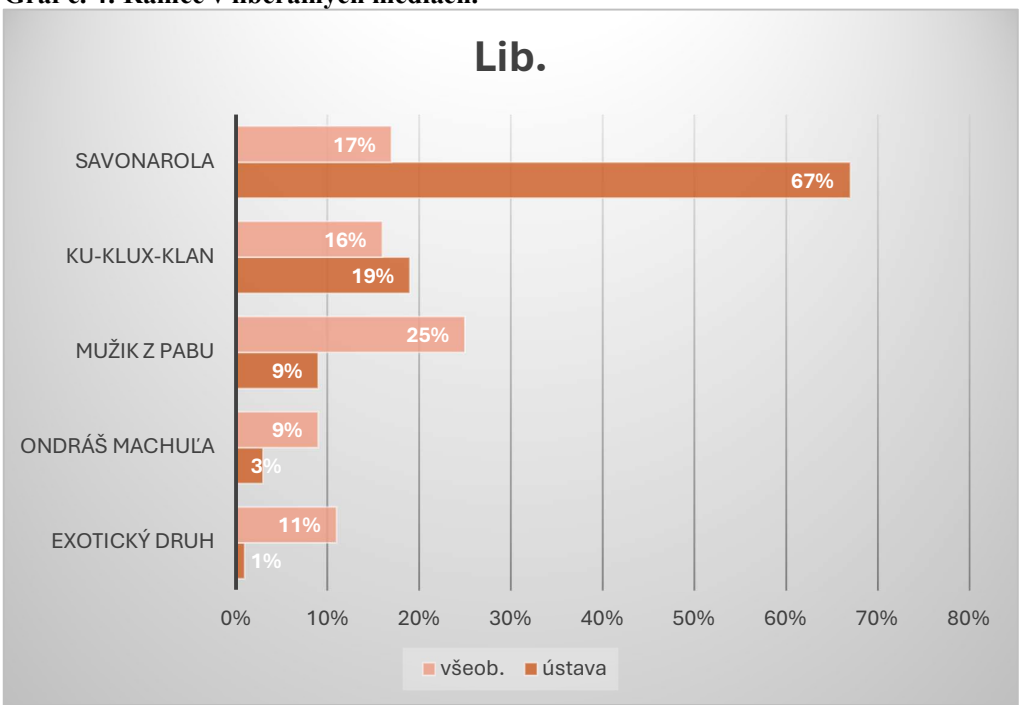
Rámcom v liberálnom mediálnom prostredí (graf č. 4) dominovali tie, ktoré vyjadrujú necitlivé, agresívne presadzovanie ideí na úkor občianskych a ľudských práv druhých ľudí – či už na náboženskom základe (Savonarola), alebo mimo neho (Ku-Klux-Klan). V súvislosti s ústavou výrazne vynikli práve tieto dva rámce, hoci vo všeobecnej vzorke mali vyššie alebo porovnateľné zastúpenie rámce namierené na primitívnosť a neotesanosť konzervatívcov (mužik z pabu), ich davový charakter a potrebu silného vodcu (mimoni), mentálnu a kognitívnu nedostatočnosť (Ondráš Machuľa), či zameranosť na plné hrnce a nezáujem o vyššie hodnoty (Izraeliti v Egypte) – pričom v aktuálnom výskume sa z týchto všetkých uplatnili iba dva, aj to v nízkom počte.

[25] KOLESÁR, Samuel: Kresťanskí politici na moment ukázali, že majú guráž. A potom stiahli chvosty. In: *Štandard,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1034923/krestanski-politici-na-moment-ukazali-ze-maju-guraz-a-potom-stiahli-chvosty.

[26] HANUS, Martin: Slovensko po novele ústavy / Nečakaní hrdinovia. Konzervatívci uspeli aj napriek svojej biede. In: *Postoj,* 1. 10 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182732/necakani-hrdinovia-konzervativci-uspeli-aj-napriek-svojej-biede.

[27] KRIVOŠÍK, Lukáš: Hlasovanie o ústavnej novele / Kresťania, vzmužte sa. Súčasná konzervatívna politika musí byť trošku aj punk. In: *Postoj,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/176444/krestania-vzmuzte-sa-sucasna-konzervativna-politika-musi-byt-trosku-aj-punk.

Graf č. 4: Rámce v liberálnych médiách.

Liberálny mediálny diskurz o novele ústavy „ovládol" rámec Savonarola. Tento obrazný pojem sme zvolili na vyjadrenie rámcovania konzervatívcov ako nízkych ľudí pokrivených zásad, ktorí presadili svoje zvrátené ideologické požiadavky, nanútili zvyšku spoločnosti svoj náboženský výklad sveta, prípadne dokonca spáchali „klérofašistické zverstvo"[28]. Podľa tejto interpretácie náboženskí fanatici zneužili moc na presadenie svojej nehumánnej agendy. „*Koalícia spolu s časťou opozície ukázala, že je schopná pre svoje ciele vedome ubližovať občanom a občiankam Slovenska*."[29] Komentátori varovali, že takýto diktát náboženských fanatikov[30] vedie krajinu k totalite a pripodobňuje ju štátom ako Rusko alebo USA: „*Kto chce čo len trochu načrieť do dôsledkov, stačí sledovať pôsobenie amerických evanjelikálnych denominácií, v našom poňatí siekt, ktorých biblický fanatizmus sa napokon transformoval do MAGA hnutia a dnes v osobe nekorunovaného kráľa – ktorý by chcel nielen nobelovku, ale aj pápežskú mitru – ohrozuje americkú demokraciu. (...) Novela ústavy nás vzďaľuje civilizovanému svetu aj kresťanskému humanizmu a približuje nás k režimom islamských*

[28] CYNICKÁ OBLUDA: KDH pre stabilitu budúcej koalície. In: *SME,* 6. 10. 2025. Dostupné na: https://www.sme.sk/komentare/c/kdh-pre-stabilitu-buducej-koalicie.
[29] KOSTOLNÝ, Matúš: Táto krajina od dnes nie je pre všetkých. In: *Denník N,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4872833/tato-krajina-od-dnes-nie-je-pre-vsetkych.
[30] ZALA, Boris: K čomu sa ústavná deväťdesiatka dopracovala. In: *Denník N,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4876746/k-comu-sa-ustavna-devatdesiatka-dopracovala.

fanatikov.“[31] Novinárom prekážalo, že „*sa život v pluralitnej spoločnosti musí uspokojiť s tým, že jej život naformátuje nepluralitný svetonázorový blok*“[32] a že tento štát už prestáva byť ich štátom, lebo sa podkopal jeho (už aj tak nalomený) sekulárny charakter a bol unesený ľuďmi, „*ktorých predstava základných pravidiel politického a spoločenského spolužitia nie je zlučiteľná s mojou*“[33]. Novelu vnímali ako vzdialenie sa od demokracie smerom k totalite: „*V KDH vládne pohanská vôľa k moci, presadiť a nanucovať to, ako máme žiť, zákonom. (...) KDH nie je ani kresťanské, ani demokratické: nechce svoje mravoučné princípy šíriť presviedčaním, ale represívnou štátnou mocou; a chce, aby sa jej každý podriadil, chce iba poslušnosť. Idea slobody je mu absolútne cudzia*.“[34]

Dôležitú rolu hrá v tomto rámci náboženstvo, resp. konkrétne kresťanstvo ako hnacia sila kritizovaného konania. „*Aj kresťanstvo môže byť Zlatým teľaťom. Stalo sa tak, keď vladári kresťanstvo použili ako politický nástroj budovania Rímskej ríše. Dialo sa tak i u nás za prvého Slovenského štátu. A deje sa tak i dnes, v Putinovom Rusku či v Trumpovej Amerike. Kresťanské symboly je možné roztaviť, uliať z nich Zlaté teľa, klaňať sa mu a klamať: Toto sú bohovia, ktorí nás vyviedli z Egypta. Zlato symbolizuje bohatstvo a moc. Ak evanjelium zmiešame s vôľou k moci, bohatstvu a nadradenosti, stane sa z neho nebezpečná modla. Právom jej patrí meno Antikrist*.“[35] Zapojenie náboženského presvedčenia a náboženskej argumentácie do tohto rozhodovania vnímali priam ako náboženskú vyšinutosť. O poslancovi Markovi Krajčím Mariana Čengel Solčanská napísala: „*Chápeme, že jeho svedomie planulo v ohni vnútornej krízy, či zradiť svoje hodnoty postavené na Desatore, pätore, Starom aj Novom zákone a spovednom zrkadle...*“[36] Veroni Gyenge sa snažila pochopiť kresťanskú vieru cez postavu svojej milovanej babky, i tak však dospela k záveru, že „*kríž, pred ktorým kľačala, sa stal mojím krížom. Nesieme ho všetci a pozeráme sa, ako na ňom veriaci ukrižujú tých, v ktorých neveria. Mňa učili, že viera má dávať nádej a nie ju brať. Snažila som sa veriť v Boha. Ale ako*

---

[31] Ibid.

[32] KOCÚR, Miroslav: Konštruktívna ponuka namiesto ultimáta. In: *Denník N,* 25. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4869108/konstruktivna-ponuka-namiesto-ultimata.

[33] GEIST, Radovan: Novela ústavy spochybňuje naše členstvo v EÚ. In: *Denník N,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883214/novela-ustavy-spochybnuje-nase-clenstvo-v-eu.

[34] ZALA, Boris: Nová ústava nemení len povahu štátu, ale aj politické hry. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552332/nova-ustava-nemeni-len-povahu-statu-ale-aj-politicke-hry-pise-boris-zala.html.

[35] PASTIRČÁK, Daniel: Nedeľná nekázeň: Náboženstvo ako nástroj moci, politická mágia, kolektívna vášeň kmeňovej identity. In: *Denník N,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4875416/nedelna-nekazen-nabozenstvo-ako-nastroj-moci-politicka-magia-kolektivna-vasen-kmenovej-identity.

[36] ČENGEL SOLČANSKÁ, Mariana: Dvaja poslanci z Matovičovho hnutia sa stali ukážkovým príkladom pohrebu cti. In: *SME,* 5. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23553236/dvaja-poslanci-z-matovicovho-hnutia-sa-stali-ukazkovym-prikladom-pohrebu-cti.html.

veriť v niekoho, kto neverí v teba? Ako veriť v ľudskosť, keď v parlamente pijú na utrpenie iných?“[37] V komentároch sa opakoval novotvar „kresťanisti“ zavádzaný niektorými publicistami na hanlivé označenie politického kresťanstva. Jeho nositeľom je napr. politológ P. Hardoš, podľa ktorého v kresťansko-konzervatívnych stranách „*už dávno pracujú ľudia, ktorí by radi otočili kormidlo a pridali sa, kde im srdce káže: do košiara národno-národného socializmu s kresťanistickou tvárou.(...) Kresťanistické médiá a intelektuáli sa pomaly zamýšľajú, či ten Fico je až taký zlý. Komunista, gardista, hlavne, že jedna neliberálna rodina*.“[38]

Druhý najsilnejší rámec sme nazvali Ku-Klux-Klan, lebo tiež vyjadruje netolerantné, násilné správanie voči iným, avšak nie primárne na náboženskom základe. Takto rámcovaní konzervatívci boli v očiach liberálnych novinárov necitliví, bezohľadní, bigotní, ponižovali druhých, ubližovali im a vzbudzovali obavu, ako ďaleko sú ešte schopní zájsť v mene „normálnosti“, „tradície“ a „prirodzenosti“. Podľa Ismaela P. Májovského je *„‚prirodzenosť‘ ideologický konštrukt kresťanov a je veľmi škodlivý pre spoločnosť, najmä ak sa na jeho základe budujú politiky*“[39]. Podobnú kritiku vznášali komentátori voči samozvanej „tradícii“. „*Čo na tom, že k tej tradícii patrí upaľovanie vedcov, nepohodlných ľudí, vraždy, útlak a genocídy celých národov. ‚Kresťankovia‘ Krajčího typu si teraz môžu gratulovať, ako to tým liberálom a progresívcom ukázali. Aj keď sa nikomu z nich nič v živote nezlepší, aspoň dokázali zhoršiť život tým ‚druhým‘.*“[40]

V konzervatívnych médiách (graf č. 5) tiež výrazne viedol rámec vyjadrujúci násilné, revolučné správanie druhej strany, avšak významné zastúpenie dosiahli aj ďalšie dva rámce – vo všeobecnej vzorke obsiahnuté podstatne menej – zamerané na kritiku do vlastných radov (Judáš) a na snahu o dialóg (partner).

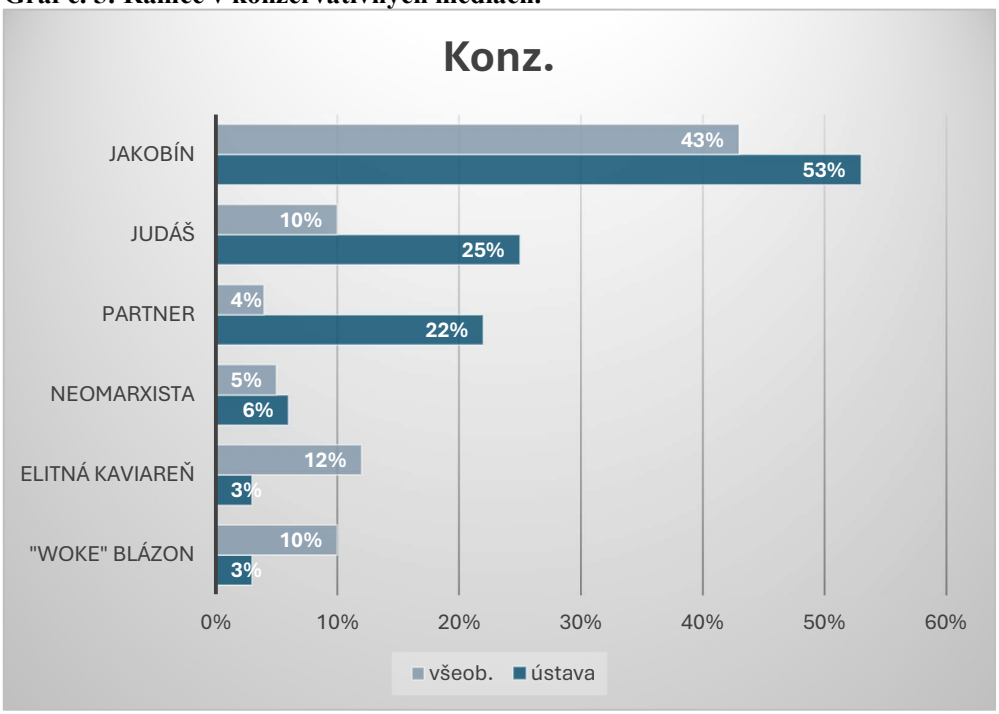
[37] GYENGE, Veroni: Jej kríž sa stal mojím. In: *Denník N,* 8. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4892410/jej-kriz-sa-stal-mojim.

[38] HARDOŠ, Pavol: Hlasovanie o ústave dopadlo príšerne. Ale vďaka zaň, aspoň vyjasňuje rozdiely. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552368/hlasovanie-o-ustave-dopadlo-priserne-ale-vdaka-zan-aspon-vyjasnuje-rozdiely.html.

[39] MÁJOVSKÝ, Ismael P.: „Tradičná rodina“ je škodlivý ideologický blud. In: *SME,* 10. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23555633/tradicna-rodina-je-skodlivy-ideologicky-blud.html.

[40] LENICKÁ, Matia: Dobré ránko, kaviareň! In: *SME,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23550088/dobre-ranko-kaviaren.html.

Graf č. 5: Rámce v konzervatívnych médiách.

Rámec pomenovaný jakobín odkazuje na konzervatívne vykresľovanie progresívcov ako nositeľov škodlivej, zničujúcej, zvrhlej ideológie, ktorú sa usilujú presadiť aj manipulatívnymi, nedemokratickými spôsobmi (napr. cez nadnárodné súdy) a neštítia sa pritom manipulácie alebo konania proti právam rodičov na výchovu svojich detí. Komentátori ich zobrazovali ako agresívnych predátorov, ktorí boli novelou podráždení, ocitli sa v amoku a reagujú hystericky. „*Keby progresívci v tomto týždni nepodľahli svojim najnižším protikatolíckym a protinárodným pudom a nehlasovali so Smerom za zrušenie pracovného voľna na výnimočný slovenský sviatok Sedembolestnej Panny Márie, novela ústavy by asi nemala šancu. Progresívci roky kázali, že hlasovať s Ficom nikdy, no keď sa objavila príležitosť zaťať sekeru nad národnou púťou, stáli s krvavými očami v šíku so smerákmi a zdvihli ruky ako jeden muž. Vyfarbili sa, znemožnili sa, zahanbili. Za to jedno srdečné Pán Boh zaplať!*“[41] Novinári odhaľovali progresívnu snahu o ideologickú revolúciu a ideologickú kolonizáciu[42] Slovenska. Niektorí pritom poukazovali na spojenectvo domácich progresívcov s Európskou úniou vnímanou ako monštrum, ktoré nanucuje jednofarebnú ideológiu, trestá za názorové odchýlky a núti občanov recitovať

[41] LEIDENFROST, Martin: Blahoželanie šťastnému národu / Celý som ozelenel od závisti, Slováci! In: *Postoj,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182506/cely-som-ozelenel-od-zavisti-slovaci.
[42] ČOP, Michal: KDH po ústavnej novele: A teraz to už dáme na Hlinu? In: *Marker,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/442/kdh-po-ustavnej-novele-a-teraz-to-uz-dame-na-hlinu.

nezmysly tak ako za komunizmu[43]. Prirovnanie ku komunizmu, resp. neomarxizmu predstavuje v konzervatívnom mediálnom prostredí výraznú líniu: „*Ak sú progresívci v panike z toho, že sa do ústavy hlbšie zakomponovali základné prvky západnej civilizácie, znamená to, akoby sa priznali, že v budúcnosti plánovali tieto právne prístupy kompletne vystaviť revolučnému obratu. A KDH im v tom malo pomôcť. Tak to mali v pláne. Lenže KDH im to naopak skomplikovalo a progresívci zrejme naozaj až dnes pochopili, že sa na ich marxistickom ťažení podieľať nebudú. To je skutočný dôvod, prečo dnes nechcú s kresťanskými konzervatívcami spolupracovať*.“[44] Revolučný charakter progresivizmu nedesí komentátorov iba svojou ideologickou pomýlenosťou, ale aj ľudskou zlobou niektorých svojich nasledovateľov, ktorí po schválení novely neváhali nechávať „*vulgárne a smrť prajúce komentáre Krajčímu pod príspevkom o deťoch v Ugande. Nikto, kto vulgárne nadáva a želá smrť pod výzvou na pomoc africkým deťom, nevyzerá ako dobrý alebo slušný človek*.“[45]

Druhý najsilnejší rámec judáš sa týka nie priamo liberálov, ale zliberálnených, sprogresívnených konzervatícov, ktorých autori kritizovali za kolaboráciu s protivníkom. Takáto kritika bola adresovaná niekdajším sekulárnym konzervatívcom (v strane OKS – Občianski demokrati Slovenska), ale najmä kresťanským demokratom (KDH – Kresťanskodemokratické hnutie). Komentátori im vyčítali nekritické preberanie progresívnych naratívov o potrebe byť vždy proeurópski a protificovskí a vieru v možnú spoluprácu s progresívcami: „*Vo svete KDH veria mýtickému príbehu o tom, že s progresívcami sa dá vládnuť a pritom dať nabok kultúrno-etické otázky. Teda veria mýtu, podľa ktorého by zhruba šesťpercentné KDH dokázalo prinútiť zhruba dvadsaťpercentných progresívcov, aby zabudli na svoju progresívnu DNA, ktorá je z podstaty veci dúhová a žiadna iná byť nemôže*.“[46] Konzervatívni novinári veľmi negatívne vnímali neistotu, vajatavosť, prikrčenosť niektorých politikov. Konzervatívny tábor podľa nich ukázal nielen silu, ale aj slabosť: „*Samozrejmosti presadil len tesne, o jediný hlas. A následne sa na okrajoch trasie v hlase aj v kolenách. Z víťazného pochodu poniektorí prechádzajú do zakríknutej obrany. Chodia prihrbení chrbtom*

[43] PALKO, Vladimír: To nám liberáli hovoria, že z EÚ sa už stalo ideologické monštrum? In: *Štandard,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/453/to-nam-liberali-hovoria-ze-z-eu-sa-uz-stalo-ideologicke-monstrum.
[44] GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívci odpustia KDH, ale iba ak nebude konzervatívne. In: *Štandard,* 7. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1050387/progresivci-odpustia-kdh-ale-iba-ak-nebude-konzervativne.
[45] VITÁLOŠOVÁ, Dana: Prečo sa nesmejem z progresívnych sĺz. In: *Marker,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/432/preco-sa-nesmejem-z-progresivnych-slz.
[46] ČOP, Michal: Dráma sa nekoná. Opozičná karavána ide ďalej. In: *Marker, 8. 10. 2025.* Dostupné na: https://marker.sk/clanky/489/drama-sa-nekona-opozicna-karavana-ide-dalej.

popri stene, placho sa obzerajú. A váhajú, či to s tým „1+1=2“ neprehnali.“[47] Symbolom takéhoto sprogresívnenia niektorých kresťanských demokratov sa stal poslanec KDH František Mikloško, ikona slovenského konzervativizmu, ktorý sa od začiatku vyjadroval proti novele. Šéfredaktor Markera Jaroslav Daniška o ňom vo svojej reportáži z hlasovania napísal: „*Mikloška medzi novinármi nevidím vôbec, keď odchádzam z parlamentu, vidím ho 200 metrov predo mnou, kráča osamelo, zamieri do Hríbovej krčmy kúsok pod parlamentom. Politicky už patrí k progresívcom, tak ako Týždeň k Denníku N, OKS ku SaS. Do politiky sa vrátil, aby poprel to, čo reprezentoval dve dekády pred tým. Bude potrestaný tým, že politikov si ľudia pamätajú podľa koncov, nie začiatkov*.“[48]

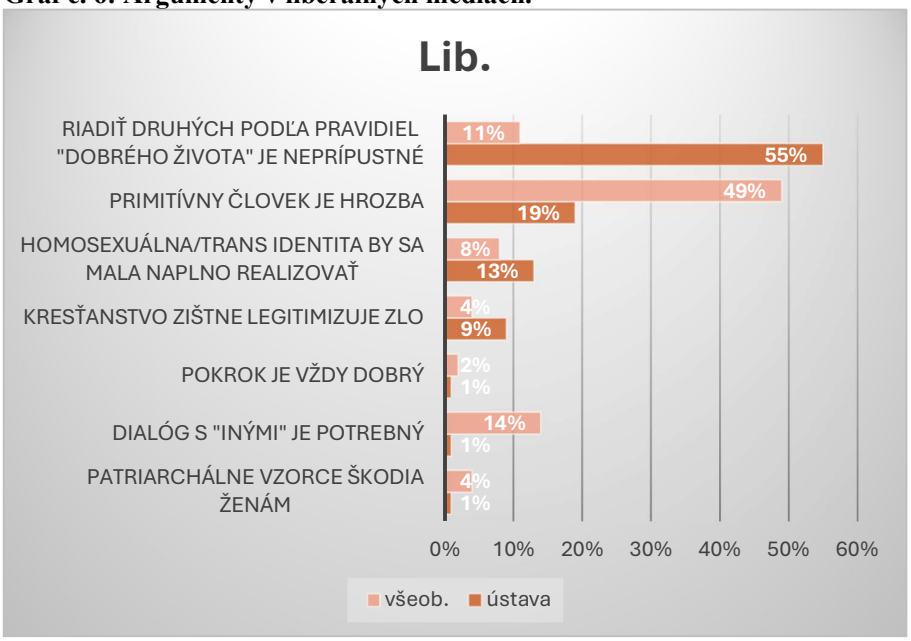
V kontexte novely ústavy bol v konzervatívnom prostredí výrazne posilnený rámec partnera – teda apel na potrebu vzájomnej konzervatívno-liberálnej komunikácie, spolupráce, hľadania zhody. Konzervatívci poukazovali na nevyhnutnosť spoločnej budúcej vlády v prípade porážky aktuálnej koalície premiéra Fica a na škodlivosť progresívnej hystérie. Vyjadrovali obavu z príliš radikálnych postojov na strane progresívcov, ktorí v emotívnej reakcii na novelu vylučovali konzervatívcov zo spolupráce a prejavovali príklon ku koaličnej strane Hlas.

Argumenty

V liberálnej argumentácii (graf č. 6) získalo výraznú – až nadpolovičnú – prevahu v súvislosti s novelou ústavy presvedčenie, že riadiť druhých podľa pravidiel „dobrého života“ je neprípustné. Naopak, obvyklý silný liberálny argument, že primitívny človek predstavuje pre spoločnosť hrozbu, klesol pod pätinový podiel.

[47] DANIŠ, Dag: Fico mal skončiť v pasci s narazeným nosom. Nakoniec vo vykopanej jame sedí Šimečka. In: *Marker,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/437/fico-mal-skoncit-v-pasci-s-narazenym-nosom-nakoniec-vo-vykopanej-jame-sedi-simecka.
[48] DANIŠKA, Jaroslav: Lev dostal po papuli. In: *Marker,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/430/lev-dostal-po-papuli.

Graf č. 6: Argumenty v liberálnych médiách.

Argumentácia zhrnutá do tvrdenia „riadiť druhých podľa pravidiel ‚dobrého života' je neprípustné" mala v bežnej vzorke pätinový podiel, avšak pri téme ústavy sa stala výrazne dominantnou. Opiera sa o presvedčenie, že nie je správne natískať ostatným pravidlá vychádzajúce z náboženského presvedčenia alebo ideológie. Liberáli argumentovali, že konzervatívci/kresťania presadzujú dogmatickú katolícku agendu, starajú sa do intímnych životov ľudí, chcú určovať, čo je „normálne" a tak vzďaľujú Slovensko (sekulárnej) liberálnej demokracii: „*otvoril sa priestor pre úplnú svojvôľu aj výkonnej moci, ale aj rôznych nátlakových skupín, ktoré budú presvedčené, že je potrebné všetkých zoradiť do šíku poslušných: samozrejme, ich predstave o poriadku a hodnotách, ktoré jediné sú ‚slovenské' a ‚kresťanské'*"[49]. „*Ako mám brať vážne štát, ktorý mi ústavou prikazuje správať sa podľa názorov nacionalistov a katolíckej cirkvi? Tá, mimochodom, tiež stráca autoritu práve preto, lebo sa zúfalo snaží zvrátiť prirodzený vývoj*."[50] Tieto argumenty boli posilňované prirovnaniami k vojnovému „klérofašizmu", prípadne dokonca ku komunizmu: „*Ústavná zmena tak dáva právo rozhodovať výkonnej moci (vláde), čo je ‚verejná morálka', aké hodnoty máme vyznávať. Iba pripomínam, že ani ústava klérofašistického štátu, ani komunistická ústava nenanucovala občanom spôsob, ako majú žiť a prežívať svoj život, v takom rozsahu ako tá dnes*

[49] ZALA, Boris: Nová ústava nemení len povahu štátu, ale aj politické hry. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552332/nova-ustava-nemeni-len-povahu-statu-ale-aj-politicke-hry-pise-boris-zala.html.

[50] ŠIMEČKA, Martin M.: Autorita štátu je v troskách. In: *Denník N,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4875080/autorita-statu-je-v-troskach.

prijatá.“[51] Pripomínali sa zločinné praktiky porušovania ľudských práv, napr. koncentračné tábory: „*Niekoľko tisíc občanov tejto krajiny bolo odsunutých, zatiaľ nie do koncentračného tábora, ale na druhú koľaj*.“[52]

Argument o hrozbe zo strany primitívnych ľudí, tradične v liberálnej komunikácii o konzervatívcoch veľmi silný (takmer polovičný podiel), mal v tejto vzorke podstatne menšie zastúpenie, najmä preto, lebo objektom komentárov neboli bežní ľudia z rôznych regiónov Slovenska, ale politici, ktorí zabezpečili prijatie ústavnej zmeny. Komentátori ich vykresľovali ako babrákov, ktorí sami nechápu, koľko toho pokazili a ako pomohli premiérovi Robertovi Ficovi. V súvislosti s národnou identitou, na ktorú sa konzervatívci v novele odvolávali, liberálni novinári argumentovali konzervatívnou nekultúrnosťou v zmysle neschopnosti správne porozumieť otázke národnej identity. V niektorých prípadoch napádali priamo inteligenciu konzervatívcov: „*Marek Krajčí to môže na ľudí s jeho inteligenciou skúšať storkou o božom hlase, ale klasické vysvetlenie s jednoduchou korupciou je skrátka plauzibilnejšie*.“[53] Viaceré argumenty nasmerované na naivitu, popletenosť, hlúposť osoby smerovali voči predsedovi KDH Milanovi Majerskému: „*Predseda KDH si myslel, že ako veľmi sa chváli, ak povie že vraziť vidly do demokracie, ľudských práv a ukotvenie SR v EÚ bolo najväčším úspechom v histórii jeho strany. Ani ja sám by som KDH nevedel uraziť elegantnejšie ako tento vlastné žiačky opaľujúci telocvikár*.“[54]

V konzervatívnej argumentácii (graf č. 7) sa ešte posilnili dominantné argumentačné línie potreby zachovať vlastnú identitu, škodlivosti násilného presadzovania ideológie a scestného charakteru progresívnych ideí. Posilnil sa aj argument v prospech dialógu s druhou stranou.

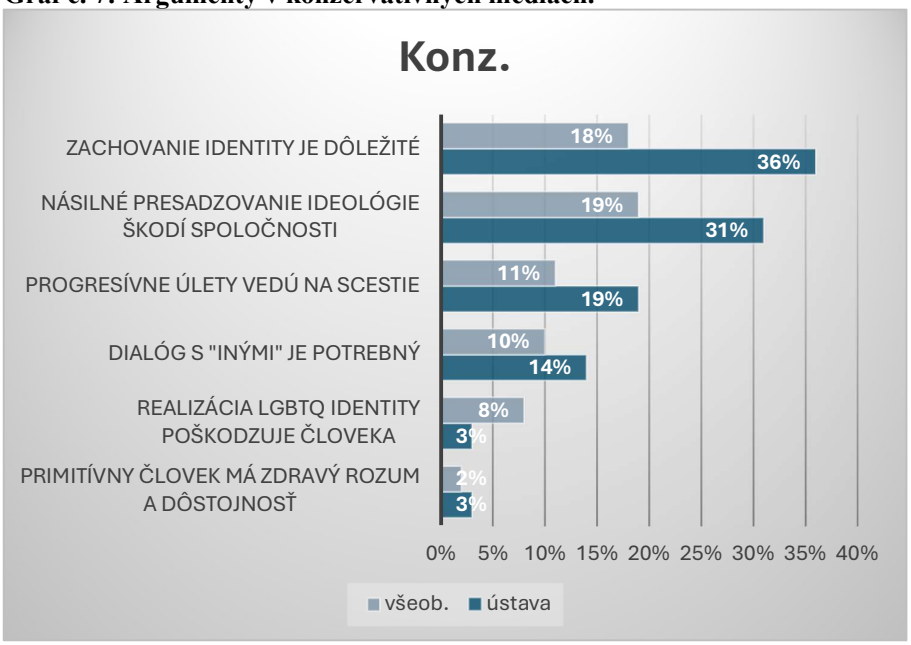
[51] ZALA, Boris: K čomu sa ústavná deväťdesiatka dopracovala. In: *Denník N,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4876746/k-comu-sa-ustavna-devatdesiatka-dopracovala.

[52] TÓDOVÁ, Monika: Newsfilter: Z KDH sa stalo menšie zlo. Po tomto sa s ním PS už do volieb nemôže ukazovať. In: *Denník N,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4879873/newsfilter-z-kdh-sa-stalo-mensie-zlo-po-tomto-sa-uz-s-nim-ps-do-volieb-nemoze-ukazovat.

[53] CYNICKÁ OBLUDA: Ficove konexie. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://www.sme.sk/komentare/c/cynicka-obluda-ficove-konexie.

[54] CYNICKÁ OBLUDA: Zmysel KDH v skratke. In: *SME,* 1. 10. 2025. https://www.sme.sk/komentare/c/zmysel-kdh-v-skratke-cynicka-obluda.

Graf č. 7: Argumenty v konzervatívnych médiách.

Strešný argument „zachovanie identity je dôležité“ zahŕňa presvedčenia o potrebe nezrádzať vlastné hodnoty, byť na ne hrdý a obstáť pod tlakom. Komentátori prízvukovali konzervatívne sebavedomie, radosť z úspechu a racionálny postoj napriek progresívnej hystérii. „*To je to, čo konzervatívci od KDH a ďalších kresťanov v politike chcú. Držať slovo, správať sa suverénne a neuhnúť nielen pred Ficom, ale ani pred progresívnym buldozérom*.“[55] Niektoré texty rekapitulovali konzistentnú konzervatívnu cestu od 90. rokov a najmä od parlamentnej deklarácie o zvrchovanosti Slovenska prijatej pred vstupom do EÚ, v roku 2002. Kritizovali príliš konformných, nemastných-neslaných politikov, ktorí sa v slabošskej snahe vyhovieť všetkým spreneverujú vlastnému presvedčeniu. Niektorí novinári argumentovali v prospech spolupráce so Smerom Roberta Fica namiesto Progresívneho Slovenska, keďže sa im javila ústretovejšia voči konzervatívnym hodnotám.

Argumenty o neprípustnosti násilného presadzovania ideológie vychádzali z presvedčenia, že progresívci sa usilujú nanútiť svoju ideológiu celej spoločnosti, a to jaj úskokom (cez nadnárodné súdy a súdny aktivizmus), manipuláciou, zavádzaním (hoaxami o proruskej orientácii Mareka Krajčího). Ich hystériu po schválení novely interpretovali niektorí komentátori ako ukázanie pravej tváre, vyfarbenie sa. „*Ak budeme normálny politický zápas*

[55] KOLESÁR, Samuel: Kresťanskí politici na moment ukázali, že majú guráž. A potom stiahli chvosty. In: *Štandard,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1034923/krestanski-politici-na-moment-ukazali-ze-maju-guraz-a-potom-stiahli-chvosty.

prežívať ako existenčný boj na život a na smrť, ktorý ospravedlňuje všetko, aj fabrikovanie údajných vlastizradcov (ruských agentov) či volanie po dehumanizácii časti voličov, tak to systém liberálnej demokracie jednoducho nemôže dlho vydržať."[56] Tento ideologický tlak prisudzovali konzervatívni novinári obzvlášť Európskej únii a tým, ktorí ju na Slovensku nekriticky podporujú a volajú po tesnejšej federalizácii. „*V súčasnosti, keď sa v Bruseli usadili komsomolské kádre s primitívnym totalitným uvažovaním, ktoré obrátili Európsku úniu naruby a pokúšajú sa európske hodnoty zrušiť, je namieste, ak Slovensko za narušené základné európske princípy zabojuje aspoň na vlastnom území*."[57] Ideologický spor povyšovali niektorí až na civilizačný zápas: „*V opozícii tak vidíme podstatne vážnejší spor, ako je ten politický. Stoja tu proti sebe zástancovia úplne iných civilizácií, s radikálne odlišnými pohľadmi na to, čo sú to ľudské práva a kedy sa patrí likvidovať svojho súpera najšpinavšími metódami*."[58] Progresívcov vnímali ako agresívnych predátorov, s ktorými sa vedie nerovný boj: „*Levy, o ktorých písal kedysi Vladimír Palko, stále vrčia a útočia po celej Európe, ale na Slovensku dnes dostali po papuli. Vrátia sa, veď predátori nevedia inak*."[59]

Kým argument o násilnom presadzovaní ideológie sa týkal predovšetkým toho násilného presadzovania a menej samotnej ideológie, argument o scestnom charaktere progresívnej ideológie zahŕňa konkrétne dokazovanie škodlivých dôsledkov uplatňovania progresívnych ideí. V kontexte ústavnej novely sa komentátori zameriavali najmä na ústavné ukotvenie dvoch biologických pohlaví, ktoré vnímali ako hrádzu proti transgenderizmu. Dokazovali nebezpečné dôsledky realizovania transgenderových ideí, obzvlášť v súvislosti s tranzíciami detí. Odmietali vnímanie porúch ako „*inej formy zdravia*"[60] a vyjadrovali radosť z toho, že v novele sa zdravý rozum postavil proti úchylkám[61].

---

[56] MAJCHRÁK, Jozef: Najsmutnejšia reakcia na prijatie ústavy / Keď Mier Ukrajine pochováva svoj kredit. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182774/ked-mier-ukrajine-pochovava-svoj-kredit.

[57] GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívny šok z ústavy. In: *Štandard,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1046857/progresivny-sok-z-ustavy.

[58] GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívci odpustia KDH, ale iba ak nebude konzervatívne. In: *Štandard,* 7. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1050387/progresivci-odpustia-kdh-ale-iba-ak-nebude-konzervativne.

[59] DANIŠKA, Jaroslav: Lev dostal po papuli. In: *Marker,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/430/lev-dostal-po-papuli.

[60] VITÁLOŠOVÁ, Dana: Nediskriminujte jedenásťprstých! In: *Marker, 30. 9. 2025.* Dostupné na: https://marker.sk/clanky/449/nediskriminujte-jedenastprstych.

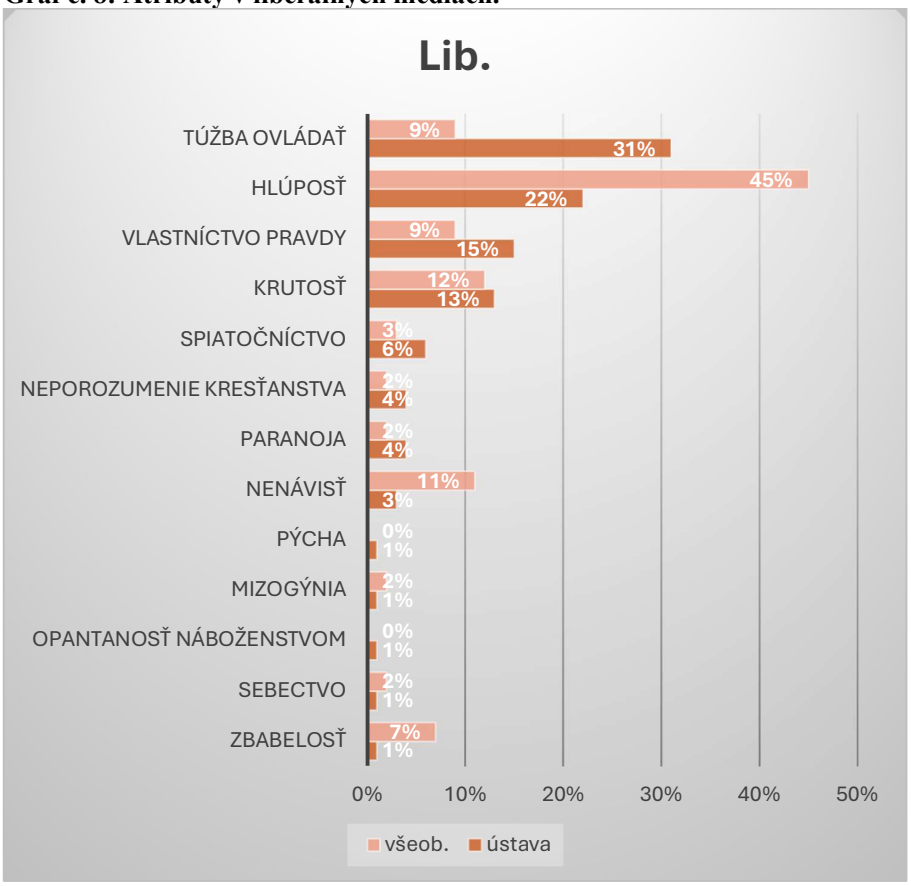
[61] DANIŠ, Dag: Fico mal skončiť v pasci s narazeným nosom. Nakoniec vo vykopanej jame sedí Šimečka. In: *Marker,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/437/fico-mal-skoncit-v-pasci-s-narazenym-nosom-nakoniec-vo-vykopanej-jame-sedi-simecka.

Atribúty

Atribučná analýza odhaľuje zmýšľanie pozorovaného objektu o hĺbkových príčinách a motívoch správania niekoho iného (alebo seba samého). My sme skúmali, aké motivácie vychádzajúce z charakterového a morálneho nastavenia prisudzujú konzervatívci a liberáli svojim ideologickým oponentom.

V liberálnych médiách (graf č. 8) bolo najsilnejšie presvedčenie o konzervatívnej túžbe ovládať druhých. Všeobecne dominantné presvedčenie o ich hlúposti zoslablo v kontexte ústavnej novely na polovicu. Posilnilo sa však presvedčenie o konzervatívnom vlastníctve pravdy a vysokú pozíciu si zachovalo aj presvedčenie o krutosti konzervatívcov.

Graf č. 8: Atribúty v liberálnych médiách.

Pri presadzovaní novely ústavy videli liberálni komentátori na konzervatívnej strane v najväčšej miere túžbu ovládať iných, diktovať im svoje hodnoty a spôsob života. Prirovnávali takýto prístup k politike súčasného Ruska, kritizovali agresivitu a zneužívanie hrubej sily na potláčanie práv slabších. Detegovali v tom totalitnú mentalitu: „*Náboženskí fanatici a fundamentalisti tu vykročili smerom k represiám a diktátorskému režimu. (To nie sú prehnané obavy, lebo novela ústavy priam vyzýva na vykročenie týmto smerom. Represie a diktátorské*

režimy neprichádzajú ako blesk z jasného neba. Prichádzajú postupne, ale o to pevnejším krokom. Aj za súhlasu tých, ktorí tomu nepripisujú význam. Novela ústavy je ráznym krokom týmto smerom.)“[62] Konzervatívcom prisudzovali bezohľadnosť k cudzím právam a zaslepenosť v ceste za svojimi cieľmi: „*Ako človeku je mi to odporné. Je mi odporné, že v parlamente sedí ústavná väčšina (reprezentujúca nezanedbateľnú časť spoločnosti), ktorá obetuje cudzie práva svojej hlúposti, náboženskej zaslepenosti či politickej vypočítavosti (poradie odráža rastúcu mieru zhnusenia)*.“[63] Progresívni novinári podozrievali konzervatívcov, že hodnotové témy iba zneužívajú na realizáciu svojich túžob zameraných proti slobode: „*Vláda, ktorá príliš trvá na presadzovaní určitých hodnôt, môže podkopávať samotnú slobodu. Hodnoty potom nie sú cieľom, ale nástrojom alebo aspoň zámienkou ovládnutia*.“[64]

Atribút hlúposti ladí s argumentom primitívneho človeka a rámcom mužika z pabu. Teda s presvedčením liberálnych novinárov, že konzervatívci sú popletení, naivní, nekultúrni babráci. Na základe toho sa viaceré texty niesli v tóne výsmechu, autori sa netajili svojím „*pohŕdaním a opovrhnutím*“: „*Nech si už hovorí kto chce, čo chce na túto tému, šialene rozdelená Amerika, ruské hybridné vojny u nás ako i nekončiaci zástup zmagorených ľudí svedčia o opaku. Ľudská hlúposť tu bola vždy, ale nikdy nebola tak ľahko šíriteľná. A slová Masaryka: ‚Jestliže lidé jsou nevzdělaní a hloupí, nemůžete toho moc udělat,‘ sú epitafom dnešnej doby. (...) Nečakám ani ospravedlnenie, lebo by z vás vypadli len iné bohapusté nezmysly ako Krajčího slová o tom, že si jeho Boh môže použiť zlých ľudí na dobré veci. To je intelektuálna urážka, dávno prekonaná teodícea a pocit hlbokého trápna v jednom*.“[65] Aj autori, ktorí sa usilovali o ústretovosť a porozumenie, sa napokon dopracovali k záveru o intelektuálnej nedostatočnosti druhej strany: „*Problematickosť kresťana a politika Mareka Krajčího netkvie v jeho neúprimnosti. Ani v jeho zlom úmysle. Jeho zásadným problémom je, že primálo premýšľa. Cíti, vníma, plače, opája sa emóciami, kontaktuje sa s božstvom. Ale nerozmýšľa. Dokonca si to v istých situáciách – ako dokladá posledný citát – sám zakázal. A*

---

[62] ZALA, Boris: K čomu sa ústavná deväťdesiatka dopracovala. In: *Denník N,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4876746/k-comu-sa-ustavna-devatdesiatka-dopracovala.

[63] GEIST, Radovan: Novela ústavy spochybňuje naše členstvo v EÚ. In: *Denník N,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883214/novela-ustavy-spochybnuje-nase-clenstvo-v-eu.

[64] JAŠKO, Ľubomír: V nedeľu do kostola, v pondelok do pekla. In: *SME,* 6. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23553514/v-nedelu-do-kostola-v-pondelok-do-pekla.html.

[65] SKALA, Juraj: Requiem za nádej. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883777/requiem-za-nadej.

pritom námetov na premýšľanie by sa našlo neúrekom. Urobme teda za pána poslanca mentálnu prácu, ktorej sa on sám ostýcha.“[66]

Atribút vlastníctva pravdy sa viaže takmer výlučne na kresťanskú vieru kritizovaných konzervatívcov, ktorí podľa liberálnych novinárov odvodzujú zo svojho náboženstva neoblomné presvedčenia o pravde, správajú sa bigotne a je s nimi náročná komunikácia. Tomuto atribútu čelila najmä politická reprezentácia kresťanov v KDH. Niektorí autori zosmiešňovali konzervatívne odvolávanie sa na hodnoty (a tie dávali do úvodzoviek): „*KDH vopred trúbilo, že pre jeho voličov je pohlavná otázka ‚hodnotová‘. Smejme sa do sýtosti...*“[67]

Popri vlastníctve pravdy a túžbe ovládať druhých identifikovali niektorí komentátori na konzervatívnej strane aj vyslovenú krutosť – vnímanú ako necitlivosť, schopnosť zvráteným, perverzným spôsobom druhým ubližovať, ponižovať ich. „*Všetci tí, ktorí zahlasovali za zmenu ústavy, ukázali, že pre nich ľudský život nemá žiadnu hodnotu. Sú to pokrytci, pre ktorých je dôležitejšie to, ako vyzerajú na papieri a pred susedmi, než ich skutočný život. (...) Je to kruté. Surové. Neľudské. Každý, kto za zmenu hlasoval, sa ukázal ako človek bez srdca. Ako stroj, pre ktorého je dôležitejší umelý obraz nereálnej krajiny. Skrývajú sa za kresťanstvo, ale títo poslanci netušia, čo je láska k blížnemu. Je v nich nenávisť*.“[68] Liberálni novinári vyjadrovali svoju neschopnosť porozumieť „*veľkej časti spoločnosti, ktorú teší fakt, že ich spoluobčania sa budú mať horšie*“[69]. Zaraďovali slovenskú novelu ústavy k „*tradícii, ku ktorej patrí upaľovanie vedcov, nepohodlných ľudí, vraždy, útlak a genocídy celých národov. ‚Kresťankovia‘ Krajčího typu si teraz môžu gratulovať, ako to tým liberálom a progresívcom ukázali. Aj keď sa nikomu z nich nič v živote nezlepší, aspoň dokázali zhoršiť život tým ‚druhým‘*.“[70]

V textoch konzervatívnych komentátorov (graf č. 9) sme v najvyššom množstve identifikovali tiež atribút túžby ovládať – dokonca v rovnakom podiele 31 % ako v liberálnych médiách.

---

[66] MARKOŠ, Ján: Začuj Boha a môžeš všetko. Politické kresťanstvo Mareka Krajčího je nevkusné a nebezpečné. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4886088/zacuj-boha-a-mozes-vsetko-politicke-krestanstvo-mareka-krajciho-je-nevkusne-a-nebezpecne.

[67] SCHUTZ, Peter: Demokrati lepší ako KDH i SaS. In: *SME,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23551391/demokrati-lepsi-ako-kdh-i-sas-komentar.html.

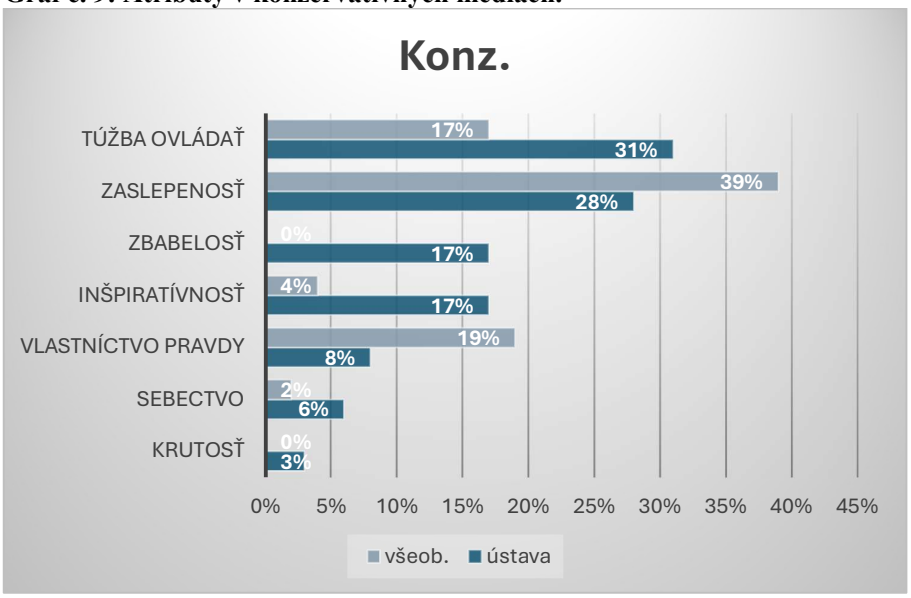
[68] KOSTOLNÝ, Matúš: Táto krajina od dnes nie je pre všetkých. In: *Denník N,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4872833/tato-krajina-od-dnes-nie-je-pre-vsetkych.

[69] FILO, Jakub: Ficov skutočný ústavný úspech? Klin v opozícii aj medzi voličmi. In: *SME,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23549831/ficov-skutocny-ustavny-uspech-klin-v-opozicii-aj-medzi-volicmi-komentar.html.

[70] LENICKÁ, Matia: Dobré ránko, kaviareň! In: *SME,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23550088/dobre-ranko-kaviaren.html.

Tento atribút teda očividne funguje recipročne. S malým odskokom nasledovala zaslepenosť a potom v rovnakom množstve zbabelosť a inšpiratívnosť.

Graf č. 9: Atribúty v konzervatívnych médiách.

Kým liberálne chápanie „túžby ovládať“ vyčítanej konzervatívcom sa sústredí na zasahovanie do (intímneho) života jednotlivcov; konzervatívny strach z progresívnej túžby ovládať má celospoločenský rozmer: liberáli sú vnímaní ako aktivistický ideologický valec, ktorý v rámci ideologickej revolúcie ideologicky kolonizuje spoločnosť a realizuje „*vlastný civilizačný program premeny spoločnosti podľa vlastných fanatických predstáv (transgenerizmus a pod.)*“[71]. V reakciách na prijatie novely ústavy čítali konzervatívni novinári liberálne poodkrytie skrývanej totalitnej túžby mať všetko pod kontrolou. Poukazovali na to, že konzervatívnych partnerov liberáli vnímajú iba ako svojich sekundantov, na ktorých spustia „*klanový pokrik*“ vždy, keď si dovolia hlasovať za vlastný program[72]. „*Progresívna ľavica nepotrebuje sebavedomú a samostatnú konzervatívnu politiku. Potrebuje konzervatívca len ako krotké domáce zvieratko, ktoré si trochu pofrfle (nie až tak a nie tak rýchlo), ale nastavený kurz k ‚svetlým zajtrajškom‘ zásadne nespochybňuje. Takéto správanie vám možno zaručí potľapkanie salónov, no určite nie rešpekt*.“[73]

---

[71] GAŠPAROVIČ, Matej: Rozumná zmena ústavy. In: *Štandard,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1033739/rozumna-zmena-ustavy.

[72] GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívci odpustia KDH, ale iba ak nebude konzervatívne. In: *Štandard,* 7. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1050387/progresivci-odpustia-kdh-ale-iba-ak-nebude-konzervativne.

[73] KRIVOŠÍK, Lukáš: Hlasovanie o ústavnej novele / Kresťania, vzmužte sa. Súčasná konzervatívna politika musí byť trošku aj punk. In: *Postoj,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/176444/krestania-vzmuzte-sa-sucasna-konzervativna-politika-musi-byt-trosku-aj-punk.

Zaslepenosť medzi vlastnosťami prisudzovanými konzervatívcami liberálom je pendantom hlúposti na opačnej strane – lebo konzervatívci nevykresľujú liberálov ako primitívnych, nevzdelaných, pomaly chápajúcich..., ale predovšetkým ako (aj napriek svojej inteligencii) oddaných mylným ideám. Vyčítajú im, že nedokážu „vidieť za roh“, predvídať dôsledky, vnímať nerozumnosť a škodlivosť myšlienok a opatrení, ktoré presadzujú. Typické je konzervatívne analyzovanie liberálnych argumentov a dokazovanie nedôsledností: „*Pri porovnaní liberálnych argumentácií v rokoch 2002 a 2025 udrie do očí, ako sa tá argumentácia zmenila na pravý opak. V roku 2002 nám odporcovia deklarácie tvrdili, že je zbytočná, lebo EÚ nám vraj nebude nič vnucovať. Dnes odporcovia ústavného zákona tvrdia, že jeho schválením ohrozujeme naše členstvo v EÚ. Nemali pravdu ani vtedy, ani teraz*.“[74] „*Mentálne zrútenie*“ progresívneho tábora po prijatí novely interpretovali niektorí komentátori ako ďalší dôkaz „*vážnych porúch*“, ktorými trpia „*poniektorí aktivisti*“: „*Hľadať za ústavným potvrdením dvoch pohlaví (a iných samozrejmostí) sprisahanie s Putinom v pozadí – tam sú už zbytočné protiargumenty. Tam pomôže skôr sanitka. (...) Ak je niekto roky platený za šírenie vojnovej propagandy a za prenasledovanie „vnútorných nepriateľov“ (tých s kritickým hlasom), vedie to k strate zdravého rozumu. A strata zdravého rozumu potom, vo vyššom štádiu, nutne vedie aj k strate príčetnosti. Branci z frontu informačnej vojny často trpia agresivitou a fanatizmom. A končia medzi tými, ktorí potrebujú odbornú pomoc*.“[75]

Atribút zbabelosti sme identifikovali v textoch mierených na „judášov“ v radoch konzervatívcov – na slabošských politikov spolupracujúcich s mainstreamom pre strach z výsmechu, pre nedostatočnú názorovú pevnosť a pod.: „*Akoby sa pred progresívnymi médiami hanbili, že zákon prešiel. Kresťanskí demokrati stiahli chvosty a pobrali sa z parlamentu rovno domov. Svojim voličom neadresovali úsmevy na tvárach. Radšej s nimi neisto počkali, kým budú v súkromí*,“ konštatoval komentátor denníka Štandard Samuel Kolesár v sklamaní z tých, „*ktorých hlasy boli kľúčové*“, a predsa sa „*po chrbte viac potľapkávali smeráci*“ [76].

[74] PALKO, Vladimír: Schválením ústavného zákona sa naplnila myšlienka Jána Čarnogurského. In: *Marker,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/433/schvalenim-ustavneho-zakona-sa-naplnila-myslienka-jana-carnogurskeho.

[75] DANIŠ, Dag: Rusko za Krajčím. V prápore Mier Ukrajine trpia stratou príčetnosti. In: *Marker,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/451/rusko-za-krajcim-v-prapore-mier-ukrajine-trpia-stratou-pricetnosti.

[76] KOLESÁR, Samuel: Kresťanskí politici na moment ukázali, že majú guráž. A potom stiahli chvosty. In: *Štandard,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1034923/krestanski-politici-na-moment-ukazali-ze-maju-guraz-a-potom-stiahli-chvosty.

Pomerne silný bol v konzervatívnych médiách aj atribút inšpiratívnosti. Tú komentátori prisudzovali progresívcom v textoch, v ktorých sa snažili racionálne akceptovať odlišné hodnotové nastavenia na slovenskej politickej scéne, vyjadriť rešpekt k iným preferenciám v duchovnom prežívaní (sviatok Sedembolestnej zrušený krátko pred hlasovaním o novele ústavy aj s podporou progresívnych poslancov) alebo v prístupe k sexuálnym menšinám. Novinári apelovali na spoluprácu a karhali jednak vlastných, ktorí nerozumne vytiahli do výpravy proti progresívcom, a jednak progresívcov za ich hystériu po schválení novely. Niektoré médiá dávali priestor odosobnenej analýze, vrátane identifikácie slabých miest ústavy s potenciálom zneužitia[77], aj obhajobe postoja proti schváleniu novely (text konzervatívneho poslanca Františka Mikloška v denníku Postoj[78]).

Závery

Výrazný úspech konzervatívnych politikov v podobe prijatia ústavnej novely vytvoril príležitosť na intenzívnu mediálnu názorovú výmenu konzervatívcov a liberálov. Na základe jej analýzy môžeme vysloviť niekoľko zhrňujúcich postrehov. Ako prvý sa ponúka očividný fakt, že liberálne médiá (a ich komentátori) boli v reakciách na danú tému aktívnejšie – napriek tomu, že z piatich médií vo vzorke iba dve boli liberálneho charakteru, počet liberálnych článkov dosiahol na vzorke dvojtretinový podiel. To súvisí, samozrejme, so všeobecne vyššou produkciou podstatne väčších redakcií veľkých liberálnych denníkov (z ktorých oba vychádzajú aj v papierovej podobe) v protiklade k menším konzervatívnym médiám (vychádzajúcim napospol výlučne online), ale odráža to aj záujem komentátorov o danú tému (ak by ho nemali, mohli svoje kapacity nasmerovať inam).

Z dát vyčnieva aj fakt, že kritika liberálnych médií bola nasmerovaná výlučne navonok, kým pre konzervatívcov bolo typické hľadanie „vnútorného nepriateľa“ – až 44 % konzervatívnych textov sa tematicky orientovalo na vnútrokonzervatívnu diskusiu. Táto téma býva v konzervatívnych médiách silná vo všeobecnosti (20 %), ale v tomto prípade sa jej podiel viac než zdvojnásobil. Konzervatívni novinári sa podrobne venovali odlišnostiam medzi konzervatívnymi politikmi vo vzťahu k spolupráci s liberálmi a kritizovali ich za nedostatok sebavedomia, odvahy ísť proti prúdu, pevnosti vo vlastnej identite, prípadne priamo za zradu.

[77] KUGLA, Martin: Pohľad zvonku / Majerský sa mýli, párty sa ešte len začala. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182832/majersky-sa-myli-party-este-len-zacala.
[78] MIKLOŠKO, Frtantišek: Reakcia na text Martina Hanusa / O odklone od mojej celoživotnej línie. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182807/oodklone-od-mojej-celozivotnej-linie.

Liberálna kritika mierila pomerne vyrovnane na tri hlavné objekty: cirkev (a náboženstvo), vládu a konzervativizmus ako taký. V porovnaní s bežnou liberálnou komunikáciou smerom ku konzervatívcom bola oslabená téma vlády a výrazne posilnená téma cirkvi a konzervativizmu. Je teda zrejmé, že ústavnú zmenu si liberálni komentátori nespájali ani tak s politikou Roberta Fica, ako s tlakom ideologických oponentov – či už na náboženskom alebo nenáboženskom základe. Prevažovali texty orientované na cirkev a náboženstvo – podiel tejto témy stúpol z bežných 7 % na 31 %. Konzervatívci boli rámcovaní ako náboženskí fanatici schopní vo vedomí vlastníctva pravdy a v túžbe po ovládaní druhých aj krutých činov. Viacerí autori v tomto kontexte presadzovali novotvar „kresťanisti".

Téma ústavnej zmeny a úspech konzervatívnej politiky otočili pomer ochoty na dialóg. Pri rámcovaní názorových oponentov evidujeme vo všeobecnosti mierne väčšiu ochotu na dialóg medzi progresívcami (14% výskyt argumentu „dialóg s ‚inými' je potrebný v progresívnych médiách a 10% v konzervatívnych). Tentoraz podiel tohto argumentu stúpol v konzervatívnej vzorke (14 %) a takmer zmizol v liberálnej (1 %). V konzervatívnej vzorke bol zároveň silný rámec „partnera" (22 %, nárast zo 4 % v bežnej vzorke) a atribút „inšpiratívnosti" (17 %, nárast zo 4 %). Ukazuje sa teda, že konzervatívci pri tejto príležitosti popri intenzívnom vnútornom sebaspytovaní venovali významnú časť svojich textov akcentovaniu dialógu a partnerstva s progresívcami, ktorí však v danom rozpoložení neboli na túto diskusiu nastavení.

S tým súvisí – už tradične – odlišné vnímanie „hlúposti" na druhej strane. Pre liberálnych novinárov je atakovanie mentálnej kapacity protivníka a výsmech z neho typické vo všeobecnosti (45% podiel atribútu „hlúposť" v bežnej vzorke), kým v konzervatívnych médiách tento typ irónie a sarkazmu ustupuje atribútu „zaslepenosti", teda menej emotívnemu a expresívnemu rozoberaniu progresívnych omylov a ich dôsledkov. To platilo aj pri téme ústavnej novely – liberálni komentátori sa sústredili na kognitívnu nedostatočnosť, naivitu, babráctvo, neschopnosť konkrétnych politikov, kým konzervatívni novinári vyjadrovali rozhorčenie nad progresívnou ideovou pomýlenosťou a jej dôsledkami vo všeobecnosti.

V súvislosti s emotívne nasýtenou témou konzervatívneho politického úspechu sa potvrdil aj vzájomný pocit agresívnej bojovnosti na druhej strane. Liberáli rámcovali konzervatívcov ako Savonarolov (náboženskí fanatici) alebo Ku-Klux-Klan (ideologickí fanatici) a konzervatívci liberálov ako jakobínov (násilní revolucionári). Zaujímavá je presná zhoda v podiele atribútu „túžba ovládať" na oboch stranách – konzervatívci a liberáli si ju zhodne navzájom prisudzujú v podiele 31 %. K tomu sa družia dlhodobo platné prirovnania k fašizmu na jednej strane a ku komunizmu či marxizmu na druhej strane. Obe strany vnímajú „tých druhých" ako násilných

a represívnych, hoci akcent vo vnímaní „túžby ovládať“ je položený odlišne – liberálom prekáža najmä zasahovanie do (intímnych) osobných životov ľudí a konzervatívcom snaha ovládnuť (aj nekalými prostriedkami) spoločnosť ako celok.

Je teda zrejmé, že konzervatívci a liberáli sa zhodujú v potrebe vnútornej aj vonkajšej slobody a možnosti slobodne usporadúvať verejný život. Svedčí o tom výsledok argumentačnej analýzy, kde v liberálnej vzorke jednoznačne vedie argument „riadiť druhých podľa pravidiel ‚dobrého života‘ je neprípustné“ (55 %) a v konzervatívnej vzorke nasleduje po argumente o potrebe zachovať si identitu dvojica argumentov „násilné presadzovanie ideológie škodí spoločnosti“ (31 %) a „progresívne úlety vedú na scestie“ (19 %). Sledujeme teda obavu jedných i druhých z ovládnutia spoločenského diskurzu a verejných politík opačnou ideológiou. V konečnom dôsledku sme teda svedkami odvekého zápasu predstáv konzervativizmu a liberalizmu o tom, čo je „správne“. P. Buchanan to nazval zápasom o moc nad spoločenskou definíciou správneho a nesprávneho (Buchanan 1992) a J. D. Hunter videl za tým spor o „privilégium formovať morálny poriadok“ (Hunter 2009, s. 1 319), pričom za podstatu takto chápaného normatívneho konfliktu považoval protistojnosť sakrálneho a profánneho (ibid., s. 1 307 – 1 308). Poukazoval na to, že obe tieto tendencie sú hegemónne, odmietajú pluralizmus, takže kultúrna vojna je vlastne sporom o prijateľnú pluralitu. Súčasnej spoločnosti chýba podľa neho „vitálny stred“ dominantnej kultúry, ktorá v doterajších dejinách vždy tvorila rámec, kde sa pluralizmus mohol realizovať. Preto sme dnes svedkami tzv. „dvojvrstvového pluralizmu“, čo znamená, že ľudia sú tolerantní a dokážu v pokoji nažívať so spoluobčanmi s opačnými presvedčeniami – kým sa ten druhý nepokúsi rozširovať hranice svojej legitimity a spoločenského vplyvu.

Tieto tézy sformulované americkými mysliteľmi v 90. rokoch 20. storočia[79] sa javia ako relevantné a inšpiratívne aj v slovenskom diskurze mladšom o 30 rokov.

Literatúra

BUCHANAN, P.: The Cultural War for the Soul of America. In: *Patrick J. Buchanan – Official Website* (14. 9. 1992), dostupné na: http://buchanan.org/blog/the-cultural-war-for-the-soul-of-america-149 [cit. 18. 12. 2025].

[79] J. D. Hunter uviedol svoje základné dielo na túto tému tiež v roku 1992 (HUNTER, J. D.: *Culture Wars: The Struggle to Define America.* New York: Basic Books, 1992.)

HUNTER, J. D.: *Culture Wars: The Struggle to Define America.* New York: Basic Books, 1992.

HUNTER, J. D.: The Cultural War and the Sacred/Secular Divide: The Problem of Pluralism and Weak Hegemony. In: *Social Research,* 2009, roč. 76, č. 4, s. 1307 – 1322. Dostupné na: http://www.jstor.org/stable/40972215 [cit. 18. 12. 2025].

RONČÁKOVÁ, T. – KAŠČÁKOVÁ, S.: Ako sa navzájom častujú konzervatívci a liberáli. Expresívne výrazy v mediálnych textoch. In: *Kultura – Media – Teologia*, 2023, č. 56, s. 87 – 112. DOI 10.21697/kmt.2023.56.06. Dostupné na: https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/kmt/article/view/13723.

RONČÁKOVÁ, T. – SÁMELOVÁ, A. – HACEK, J.: Metodologické východiská výskumu celebritizácie Mariana Kočnera v slovenských médiách. In: *Otázky žurnalistiky,* 2021, roč. 64, č. 3 – 4, s. 90 – 103.

RONČÁKOVÁ, T.: Closed churches during a pandemic: liberal vs. conservative and Christian vs. atheistic argumentation in the media. In: *Journalism and media,* 2021, roč. 2, č. 2, s. 225 – 243. DOI 10.3390/journalmedia2020013.

RONČÁKOVÁ, T.: Media Coverage of a Crisis Situation in the Slovak Catholic Church. Media Argumentation Schemes in Relation to Christianity. In: KHROUL, Victor (ed.): *Media and Religion (vol. 4). Christianity in Media: Central and Eastern European Perspective.* Faculty of Journalism, Lomonosov Moscow State University: Moscow, 2016, s. 16 – 41.

RONČÁKOVÁ, T.: Nálepkovanie konzervatívcov v liberálnych médiách a naopak. In: ŠVAJLENIN, Lukáš – RONČÁKOVÁ, Terézia (eds.): *(De)polarizácia na Slovensku I,* Verbum : Ružomberok, 2025, s. 129 – 149. Dostupné na: https://www.ku.sk/fakulty-katolickej-univerzity/filozoficka-fakulta/veda-a-vyskum/publikacie-ff-ku/publikacie-ff-ku/de-polarizacia-na-slovensku-i.html.

RONČÁKOVÁ, T.: Otázka inteligencie „protivníka“ v konzervatívno-liberálnom spore. In: BELIANSKÁ, Marcela (ed.): *Fenomén 2025: Médiá a (umelá) inteligencia. Zborník z konferencie (Bratislava 13. 2. 2025).* Bratislava: Univerzita Komenského. V tlači.

RONČÁKOVÁ, T.: Pink vs. Brown - How Conservative Journalists Perceive Liberals and vice versa. In: *KOME*, 2022, roč. 10, č. 2, s. 93 – 116. DOI 10.17646/KOME.75672.93. Dostupné na: http://komejournal.com/files/KOME_Ron%C4%8D%C3%A1kov%C3%A122.2.pdf.

Zdroje

CYNICKÁ OBLUDA: Ficove konexie. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://www.sme.sk/komentare/c/cynicka-obluda-ficove-konexie. [cit. 18. 12. 2025].

CYNICKÁ OBLUDA: KDH pre stabilitu budúcej koalície. In: *SME,* 6. 10. 2025. Dostupné na: https://www.sme.sk/komentare/c/kdh-pre-stabilitu-buducej-koalicie. [cit. 18. 12. 2025].

CYNICKÁ OBLUDA: Zmysel KDH v skratke. In: *SME,* 1. 10. 2025. https://www.sme.sk/komentare/c/zmysel-kdh-v-skratke-cynicka-obluda. [cit. 18. 12. 2025].

ČENGEL SOLČANSKÁ, Mariana: Dvaja poslanci z Matovičovho hnutia sa stali ukážkovým príkladom pohrebu cti. In: *SME,* 5. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23553236/dvaja-poslanci-z-matovicovho-hnutia-sa-stali-ukazkovym-prikladom-pohrebu-cti.html. [cit. 18. 12. 2025].

ČOP, Michal: Dráma sa nekoná. Opozičná karavána ide ďalej. In: *Marker, 8. 10. 2025.* Dostupné na: https://marker.sk/clanky/489/drama-sa-nekona-opozicna-karavana-ide-dalej. [cit. 18. 12. 2025].

ČOP, Michal: KDH po ústavnej novele: A teraz to už dáme na Hlinu? In: *Marker,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/442/kdh-po-ustavnej-novele-a-teraz-to-uz-dame-na-hlinu. [cit. 18. 12. 2025].

ČUROŠ, Peter: Zobuď ma po septembri alebo ako sa nemá meniť ústava. In: *SME,* 25. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23549026/zobud-ma-po-septembri-alebo-ako-sa-nema-menit-ustava-pise-peter-curos.html. [cit. 18. 12. 2025].

DANIŠ, Dag: Fico mal skončiť v pasci s narazeným nosom. Nakoniec vo vykopanej jame sedí Šimečka. In: *Marker,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/437/fico-mal-skoncit-v-pasci-s-narazenym-nosom-nakoniec-vo-vykopanej-jame-sedi-simecka. [cit. 18. 12. 2025].

DANIŠ, Dag: Rusko za Krajčím. V prápore Mier Ukrajine trpia stratou príčetnosti. In: *Marker,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/451/rusko-za-krajcim-v-prapore-mier-ukrajine-trpia-stratou-pricetnosti. [cit. 18. 12. 2025].

DANIŠKA, Jaroslav: Lev dostal po papuli. In: *Marker,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/430/lev-dostal-po-papuli. [cit. 18. 12. 2025].

FILO, Jakub: Ficov skutočný ústavný úspech? Klin v opozícii aj medzi voličmi. In: *SME,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23549831/ficov-skutocny-ustavny-uspech-klin-v-opozicii-aj-medzi-volicmi-komentar.html. [cit. 18. 12. 2025].

GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívci odpustia KDH, ale iba ak nebude konzervatívne. In: *Štandard,* 7. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1050387/progresivci-odpustia-kdh-ale-iba-ak-nebude-konzervativne. [cit. 18. 12. 2025].

GAŠPAROVIČ, Matej: Progresívny šok z ústavy. In: *Štandard,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1046857/progresivny-sok-z-ustavy. [cit. 18. 12. 2025].

GAŠPAROVIČ, Matej: Rozumná zmena ústavy. In: *Štandard,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1033739/rozumna-zmena-ustavy. [cit. 18. 12. 2025].

GEIST, Radovan: Novela ústavy spochybňuje naše členstvo v EÚ. In: *Denník N,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883214/novela-ustavy-spochybnuje-nase-clenstvo-v-eu. [cit. 18. 12. 2025].

GYENGE, Veroni: Jej kríž sa stal mojím. In: *Denník N,* 8. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4892410/jej-kriz-sa-stal-mojim. [cit. 18. 12. 2025].

HANUS, Martin: Slovensko po novele ústavy / Nečakaní hrdinovia. Konzervatívci uspeli aj napriek svojej biede. In: *Postoj,* 1. 10 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182732/necakani-hrdinovia-konzervativci-uspeli-aj-napriek-svojej-biede. [cit. 18. 12. 2025].

HARDOŠ, Pavol: Hlasovanie o ústave dopadlo príšerne. Ale vďaka zaň, aspoň vyjasňuje rozdiely. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552368/hlasovanie-o-ustave-dopadlo-priserne-ale-vdaka-zan-aspon-vyjasnuje-rozdiely.html. [cit. 18. 12. 2025].

HUDÁK, Tomáš: K erózii demokracie sa pri ústave pridala aj cirkev. In: *Denník N,* 9. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4897233/k-erozii-demokracie-sa-pri-ustave-pridala-aj-cirkev. [cit. 18. 12. 2025].

JAŠKO, Ľubomír: V nedeľu do kostola, v pondelok do pekla. In: *SME,* 6. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23553514/v-nedelu-do-kostola-v-pondelok-do-pekla.html. [cit. 18. 12. 2025].

KOCÚR, Miroslav: Konštruktívna ponuka namiesto ultimáta. In: *Denník N,* 25. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4869108/konstruktivna-ponuka-namiesto-ultimata. [cit. 18. 12. 2025].

KOCÚR, Miroslav: Zjednotenie opozície inak. In: *SME,* 9. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23554142/zjednotenie-opozicie-inak.html. [cit. 18. 12. 2025].

KOLESÁR, Samuel: Kresťanskí politici na moment ukázali, že majú guráž. A potom stiahli chvosty. In: *Štandard,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://standard.sk/1034923/krestanski-politici-na-moment-ukazali-ze-maju-guraz-a-potom-stiahli-chvosty. [cit. 18. 12. 2025].

KOSTOLNÝ, Matúš: Táto krajina od dnes nie je pre všetkých. In: *Denník N,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4872833/tato-krajina-od-dnes-nie-je-pre-vsetkych. [cit. 18. 12. 2025].

KRIVOŠÍK, Lukáš: Hlasovanie o ústavnej novele / Kresťania, vzmužte sa. Súčasná konzervatívna politika musí byť trošku aj punk. In: *Postoj,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/176444/krestania-vzmuzte-sa-sucasna-konzervativna-politika-musi-byt-trosku-aj-punk. [cit. 18. 12. 2025].

KRIŽAN, Peter: Nedeľná nekázeň: Kresťania, zastaňme sa menšiny dúhových kresťanov. In: *Denník N,* 5. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4889120/nedelna-nekazen-krestania-zastanme-sa-mensiny-duhovych-krestanov. [cit. 18. 12. 2025].

KUGLA, Martin: Pohľad zvonku / Majerský sa mýli, párty sa ešte len začala. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182832/majersky-sa-myli-party-este-len-zacala. [cit. 18. 12. 2025].

LEIDENFROST, Martin: Blahoželanie šťastnému národu / Celý som ozelenel od závisti, Slováci! In: *Postoj,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182506/cely-som-ozelenel-od-zavisti-slovaci. [cit. 18. 12. 2025].

LENICKÁ, Matia: Dobré ránko, kaviareň! In: *SME,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23550088/dobre-ranko-kaviaren.html. [cit. 18. 12. 2025].

LIPTÁK, Jakub: Malý precedens sme už zažili / Pamätáte si, keď túžili za registrované partnerstvá v ústave hlasovať so Smerom naši liberáli?. In: *Postoj,* 26. 9. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182489/pamatate-si-ked-tuzili-za-registrovane-partnerstva-v-ustave-hlasovat-so-smerom-nasi-liberali. [cit. 18. 12. 2025].

MAJCHRÁK, Jozef: Najsmutnejšia reakcia na prijatie ústavy / Keď Mier Ukrajine pochováva svoj kredit. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182774/ked-mier-ukrajine-pochovava-svoj-kredit. [cit. 18. 12. 2025].

MÁJOVSKÝ, Ismael P.: „Tradičná rodina" je škodlivý ideologický blud. In: *SME,* 10. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23555633/tradicna-rodina-je-skodlivy-ideologicky-blud.html. [cit. 18. 12. 2025].

MARKOŠ, Ján: Začuj Boha a môžeš všetko. Politické kresťanstvo Mareka Krajčího je nevkusné a nebezpečné. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4886088/zacuj-boha-a-mozes-vsetko-politicke-krestanstvo-mareka-krajciho-je-nevkusne-a-nebezpecne. [cit. 18. 12. 2025].

MAZÁK, Ján: Nastal čas triezveho uvažovania o tom, čo s novelou ústavy. In: *Denník N,* 10 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4900633/nastal-cas-triezveho-uvazovania-o-tom-co-s-novelou-ustavy. [cit. 18. 12. 2025].

MIKLOŠKO, Frtantišek: Reakcia na text Martina Hanusa / O odklone od mojej celoživotnej línie. In: *Postoj,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182807/oodklone-od-mojej-celozivotnej-linie. [cit. 18. 12. 2025].

OBŠITNÍK, Lukáš: Hystéria pre zachovanie statusu quo / Otázka nie je, čo čaká KDH, ale kam chcú ísť progresívci. In: *Postoj,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://www.postoj.sk/182862/otazka-nie-je-co-caka-kdh-ale-kam-chcu-ist-progresivci. [cit. 18. 12. 2025].

PALKO, Vladimír: Neviem, či si to uvedomujeme. Bojujeme aj za Európu. In: *Marker,* 2. 10. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/460/neviem-ci-si-to-uvedomujeme-bojujeme-aj-za-europu. [cit. 18. 12. 2025].

PALKO, Vladimír: Schválením ústavného zákona sa naplnila myšlienka Jána Čarnogurského. In: *Marker,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/433/schvalenim-ustavneho-zakona-sa-naplnila-myslienka-jana-carnogurskeho. [cit. 18. 12. 2025].

PALKO, Vladimír: To nám liberáli hovoria, že z EÚ sa už stalo ideologické monštrum? In: *Štandard,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/453/to-nam-liberali-hovoria-ze-z-eu-sa-uz-stalo-ideologicke-monstrum. [cit. 18. 12. 2025].

PASTIRČÁK, Daniel: Nedeľná nekázeň: Náboženstvo ako nástroj moci, politická mágia, kolektívna vášeň kmeňovej identity. In: *Denník N,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4875416/nedelna-nekazen-nabozenstvo-ako-nastroj-moci-politicka-magia-kolektivna-vasen-kmenovej-identity. [cit. 18. 12. 2025].

SCHUTZ, Peter: Demokrati lepší ako KDH i SaS. In: *SME,* 1. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23551391/demokrati-lepsi-ako-kdh-i-sas-komentar.html. [cit. 18. 12. 2025].

SKALA, Juraj: Requiem za nádej. In: *Denník N,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4883777/requiem-za-nadej. [cit. 18. 12. 2025].

ŠIMEČKA, Martin M.: Autorita štátu je v troskách. In: *Denník N,* 28. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4875080/autorita-statu-je-v-troskach. [cit. 18. 12. 2025].

TÓDOVÁ, Monika: Newsfilter: Z KDH sa stalo menšie zlo. Po tomto sa s ním PS už do volieb nemôže ukazovať. In: *Denník N,* 30. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4879873/newsfilter-z-kdh-sa-stalo-mensie-zlo-po-tomto-sa-uz-s-nim-ps-do-volieb-nemoze-ukazovat. [cit. 18. 12. 2025].

VITÁLOŠOVÁ, Dana: Nediskriminujte jedenásťprstých! In: *Marker, 30. 9. 2025.* Dostupné na: https://marker.sk/clanky/449/nediskriminujte-jedenastprstych. [cit. 18. 12. 2025].

VITÁLOŠOVÁ, Dana: Prečo sa nesmejem z progresívnych sĺz. In: *Marker,* 27. 9. 2025. Dostupné na: https://marker.sk/clanky/432/preco-sa-nesmejem-z-progresivnych-slz. [cit. 18. 12. 2025].

ZALA, Boris: K čomu sa ústavná deväťdesiatka dopracovala. In: *Denník N,* 29. 9. 2025. Dostupné na: https://dennikn.sk/4876746/k-comu-sa-ustavna-devatdesiatka-dopracovala. [cit. 18. 12. 2025].

ZALA, Boris: Nová ústava nemení len povahu štátu, ale aj politické hry. In: *SME,* 3. 10. 2025. Dostupné na: https://komentare.sme.sk/c/23552332/nova-ustava-nemeni-len-povahu-statu-ale-aj-politicke-hry-pise-boris-zala.html. [cit. 18. 12. 2025].

Prof. Terézia Rončáková, PhD.

Katedra žurnalistiky

Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku

Hrabovská cesta 1B
034 01 Ružomberok

terezia.roncakova@ku.sk